

קרימינולוגיה 2 יח"ל

שם ביה"ס:

תיכון חדש בית אליעזר

עמותת תיכון חדרה

ישוב:

חדרה

תחום הדעת:

קרימינולוגיה

מס' יחידות לימוד:

2 יחידות לימוד

סמל מוסד:

344382

כותבי התכנית:

עינב ב. חג'ג' ואחרים

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך אישור

08/2021

תוכן העניינים

עמודים:

נושא:

3	מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית
3-4	סיבות והנמקות לפיתוח התכנית וייחודיות התכנית
4	היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית
5	הצגת כותבי התכנית המקדמית ושותפיה ואפיוניהם של המורים העתידיים ללמד בתכנית
5-6	תיאור קהל היעד של התכנית
6-9	התפיסה הרעיונית של התכנית
10-11	ראשי פרקים של התכנים ודרכי ארגון התוכן
11-12	פירוט המטרות הכלליות של התכנית
13-14	דרכי הערכה כלליות של התלמידים
15-35	פירוט התוכנית
36	ריכוז שעות הוראה והערכה חלופית
37-53	פירוט דרכי ההערכה

א. מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית :

תיכון חדש בית אליעזר הינו תיכון שש שנתי, הממוקם בשכונת בית אליעזר בעיר חדרה. ביה"ס נוסד בשנת 1994 ובשנת 2000 החלה לצמוח החטיבה העליונה. ביה"ס נמצא בשכונת בית אליעזר שהינה שכונה הטרוגנית מבחינה סוציו-אקונומית. כיום, שכונה זו נמצאת בתנופת פיתוח ובנייה והצפי הוא לגידול משמעותי בכמות ואיכות התושבים בשכונה. ביה"ס מנוהל ע"י עמותת הורים- עמותת תיכון חדרה. העמותה הינה בעלות של שני בתי ספר בעיר. מאז היווסדו, קלטה החטיבה העליונה בבית אליעזר את התלמידים החלשים משכבת ט' והשאר (כ-60%) עברו ללמוד בתיכון השני שבבעלות העמותה, במרכז העיר. רוב תלמידי ביה"ס היו תלמידי אגף שח"ר. בשנה זו, שנה"ל תשפ"א, חל שינוי שבעקבותיו כל תלמידי שכבת ט' בחט"ב (כ-220 תלמידים) נשארו ללמוד בחט"ע בבית אליעזר. ביה"ס בשנה זו צריך להשקיע מאמץ כדי לשנות את מיתוגו ומיצובו כבי"ס "להזדמנות שנייה", כפי שהוא נתפש עד כה ואנו סמוכים ובטוחים שהניסיון של צוות המורים בעבודה עם אוכלוסיות בסיכון יהווה יתרון גדול בעבודתם גם עם אוכלוסיית תלמידים הטרוגנית, בעלת יכולות והישגים מגוונים- החל מכיתת מופת ומצוינות, דרך כיתות הטרוגניות ועד לכיתת אתגר. כמו כן בשנה זו, למעלה ממחצית הכיתות שייכות לאגף שח"ר, שהינו אגף לנוער בסיכון. בשנים הבאות חלקם היחסי של התלמידים בסיכון באוכלוסיית ביה"ס יקטן. יחד עם זאת, ביה"ס ימשיך להפעיל את כיתות אגף שח"ר בכל שכבה וישמור על שיעור הנשרה הקרוב ל- 0%. למרות ריבוי התלמידים השייכים לאגף שח"ר, ממוצע זכאי הבגרות עומד על כ- 75%. אנו מתגאים בהשקעה הרבה, ביחס האישי ובטיפול בפרט, בהתמדה ובעבודה הקשה שנעשית בביה"ס, יחד עם תחושת שליחות ואהבה של הצוות, שהביא להצלחות הללו ומתבטא גם בשיעור העומד על 100% מתגייסים לצה"ל (ע"פ נתוני הגיוס שפורסמו ע"י מנהל חברה ונוער).

ב. סיבות והנמקות לפיתוח התכנית וייחודיות התכנית:

תיכון חדש בית אליעזר עבר השנה שינוי מאוד קיצוני, עם קליטתם של כל בוגרי ט'. כאמור, ביה"ס נדרש להציג אלטרנטיבה ראויה מול שני תיכונים גדולים, וותיקים ו"חזקים" מאוד בעיר. מקצוע הקרימינולוגיה אינו קיים במוסדות הלימוד בעיר ובהחלט יכול לתת מענה ייחודי לתלמידים בעיר המביעים עניין בתחום דעת זה. בבדיקה שנערכה מול בוגרי שכבת ט', רוב התלמידים הביעו עניין רב במיוחד בלימודי הקרימינולוגיה. בשנה זו בחרו כ- 50 תלמידים (מתוך שכבה של 220 תלמידים) בלימודי מדעי החברה, כשברקע הידיעה שאחד מתחומי הדעת באשכול מתוכנן להיות קרימינולוגיה. זהו מקצוע הלימוד עם כמות התלמידים הגדולה ביותר בשכבת י'. אנו מאמינים שכשתלמיד לומד תחום דעת המעניין אותו הוא ילמד בהנאה, מתוך סקרנות ומוטיבציה לרכוש את הידע.

תחום דעת זה הינו חלק בלתי נפרד מחיינו במדינה ומחיי התלמידים, על אף גילם הצעיר. מדובר בנושא אקטואלי ברמה היומיומית, נושא מתפתח שיש בו חידושים רבים, בהתאם להתפתחות החברתית, טכנולוגית ופוליטית כגון: פשיעת סייבר, אלימות ברשת, עבריינות שלטונית, גזענות, תפישת מעמד של גורמי אכיפת החוק (המשטרה ובתי המשפט) בעיני הציבור ועוד. בני הנוער מגלים עניין רב בנושאים אלו והבנת הנושאים הללו יכולה לעורר בהם מודעות חברתית גבוהה יותר שתביא לפיתוח אחריות אישית ומעורבות חברתית ולהפיכתם לאזרחים התורמים למדינה, מעורבים ורגישים לזולת.

חדרה הינה עיר קולטת עלייה, שבמשך 20 שנים קולטת עלייה מברית המועצות לשעבר ומאתיופיה. הגיוון התרבותי הרב, הדעות הקדומות וחוסר היכולת להכיר ולקבל את האחר והשונה כמו גם היעדר היכרות עם עולמם התרבותי של בני הקהילות והעדויות השונות, הוביל למתחים בין בני הנוער, לגילויי גזענות, לתסכול ולשנאה שהובילו גם לפשיעה ועבריינות.

לימודים המשלבים את תחומי הדעת קרימינולוגיה ופסיכולוגיה יחדיו, מאפשרים להעמיק הן בסוגיות בתחום הפשיעה והתמודדות עמה והן בנוגע לגורמים פסיכולוגיים שיכולים להשפיע על התנהגותנו, דבר שמסייע לקבל כלים להבנת הפן הנפשי שמאחורי תופעות העבריינות והפשע. צוות

הפיתוח רואה חשיבות בחשיפת התלמידים לידע העכשווי הנלמד באקדמיה ויכול להעביר חוויה ראשונית חיובית לקראת לימודיהם במוסדות להשכלה גבוהה בעתיד.

ג. היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית :

לימודים במגמת מדעי החברה מקנים סה"כ 5 יח"ל ;
תחום הדעת הראשון הוא פסיכולוגיה בהיקף 2 יח"ל ונלמד בהיקף של 6 שעות הוראה שבועיות במשך שנתיים (י', יא').
תחום הדעת השני הוא קרימינולוגיה בהיקף 2 יח"ל וילמד בהיקף של 6 שעות הוראה שבועיות במשך שנתיים (יא', יב').
עבודת חקר בהיקף 1 יח"ל וילמד במשך 4 שעות הוראה שבועיות במשך שנה אחת (יב').

ד. הצגת כותבי התכנית המקדמית ושותפיה ואפיוניהם של המורים העתידיים ללמד בתכנית:

- **לוברמן גלי** ; מנהלת שש שנתי של בי"ס, מורה למדעי החברה ואזרחות מזה 24 שנים, תואר ראשון במדע המדינה וחינוך, תואר שני במנהל עסקים.
- **ישראל עינת** ; יועצת חינוכית של ביה"ס, בעלת MA בייעוץ חינוכי ובעלת תואר BED בחינוך בהתמחות ביולוגיה כימיה. מזה 25 שנים במשרד החינוך בתפקידי ניהול שונים והובלת תהליכים.
- **גרינבנד דנית** ; רכזת מגמת מד"ח בביה"ס, מורה לפסיכולוגיה ועתידה ללמד בתוכנית לקרימינולוגיה. בוגרת תואר ראשון בפסיכולוגיה. עיסוק בניהול ביטחון תעופתי בחו"ל ובארץ במשך 12 שנים.
- **חג'ג' ב. עינב** ; בוגרת תואר ראשון בקרימינולוגיה, תואר שני בזכויות אדם ותואר שלישי במדע המדינה. גמלאית המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, מרצה בבי"ס לאודר לממשל במרכז הבינתחומי בהרצליה ובמכללת אורנים.

- **גלזר שי** ; מחנך ומורה לאזרחות ורכז מקצוע, בוגר לימודי משפטים ומנהל עסקים עם רישיון עריכת דין, תואר שני בהיסטוריה. עובד שב"כ לשעבר במשך 13 שנים.

הוגת הרעיון המסדר וכותבת התוכנית המפורטת ודרכי הערכה:

- **חג'ג' ב. עינב** ; בוגרת תואר ראשון בקרימינולוגיה, תואר שני בזכויות אדם ותואר שלישי במדע המדינה. גמלאית המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, מרצה בבי"ס לאודר לממשל במרכז הבינתחומי בהרצליה ובמכללת אורנים.

ה. תיאור קהל היעד של התכנית:

- סימן של התחדשות בשנה"ל תשפ"א כלל את מגמת מדעי החברה יחד עם תכנית הלימודים החדשה בפסיכולוגיה שנכנסה להוראה בשנת לימודים זו לתלמידי שכבת י'. בד בבד, עם פיתוחה של תכנית הלימודים בקרימינולוגיה על כל שלביה, ולאחר שיתקבל אישור, תחל בשנה"ל תשפ"ב, לראשונה, הוראת הקרימינולוגיה לתלמידי שכבת י"א. משמעות הדבר היא שבשנה"ל תשפ"ב תילמדנה במקביל שתי תכניות לימודים לתלמידי שכבת י"א: פסיכולוגיה וקרימינולוגיה. לכל התלמידים מקצוע מוגבר נוסף כגון דיפלומטיה ותקשורת, ביולוגיה, קולנוע, חינוך גופני מוגבר וכו'. תלמידים רבים הביעו התעניינות בלימודי קרימינולוגיה מהסיבות הבאות:
- תחום העבריינות מסקרן ואפל.
 - מהווה סטייה מהנורמות – מים גנובים ימתקו.
 - מעורר עניין לגבי ניתוח ההתנהגות הלא נורמטיבית של אנשים שפושעים וחורגים מנורמות חברתיות מקובלות.
- בשל הידיעה שאנו עתידים להכניס את תחום הדעת הייחודי בקרימינולוגיה התגלתה שביעות רצון רבה בקרב מספר רב יותר של תלמידים בנים משכבת חטיבת הביניים ולכן ניכר כבר משנה"ל תשפ"א איזון מגדרי מרשים בקהל היעד של המגמה. מאפיין נוסף של הקהל הוא הישגים יפים בלמידתם עוד מחטיבת הביניים, מוטיבציה גבוהה ללמידה ולקייחת חלק פעיל וחיובי במגמה בשנה זו.

1. התפיסה הרעיונית של התכנית:

המציאות בחברה הישראלית מביאה את התלמידים להיות חשופים בתכיפות רבה לפרשיות שחיתות, סטייה ועבריינות נרחבות ומעמיקות. המציאות מלמדת שמדינת ישראל, היא ולא אמריקה, הינה ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות, ובמקרים לא מעטים, בחלוף פרק זמן קצר ביותר מאז נגזר דינם, חוזרים אנשי ציבור, למשל, שסרחו ופשעו, אנסו ושיחדו, הפרו אמונים ועשו מעשים מגונים, לכהן בכנסת ובמשרות בכירות.

התוכנית תפרוש בפני התלמידים גישות שונות וקשת רחבה של תיאוריות קרימינולוגיות בתחום הסטייה, הפשיעה והעבריינות, תביא אותם להבנת מושגים בסיסיים והסברים שונים לתופעות חברתיות מזוויות ראייה שונות ותגלה חידושים בתחום הדעת דרך קרימינולוגיה חיובית.

מטרתנו לחבר את התלמידים להסברים שונים שיכולים להביא אנשים לידי התנהגויות עבריינית תוך התייחסות להבדלים בין המינים, לדון בדרכי ענישה שונות וברמת יעילותן, להתייחס באופן מיוחד לעבריינות בני נוער ולסוגיית ההתמכרויות, לפשיעה המתפרסת על פני קשת רחבה דרך טכנולוגית המידע והתקשורת.

מאמצי התכנית מכוונים לחיזוק ערך זכויות האדם ויציבות הדמוקרטיה הישראלית, התבוננות וחשיבה רפלקטיבית על המחויבות של מקבלי החלטות להגנה על זכויות האדם לעקרונות החירות והשוויון במדינה ולעיקרון שלטון החוק.

הרעיון המסדר

ככלל, תכנית הלימודים המוצעת במסמך זה מתבססת על תפישה הוליסטית, מבנית ותהליכית ללימוד התחום הקרימינולוגי מרובה הדיסציפלינות. גישה זו, מושתתת על רצף של ארבעה סגמנטים (4 segments sequence), עבריין-עבירה-אכיפה-ענישה, העוסק

בהתהוותו של עולם הפשיעה ובספירות הלוויין שחגות סביבו. כל סגמנט (או יחידה) ברצף מקפל בתוכו מגוון עולמות תוכן אקדמיים ומקיים זיקות עם הסגמנטים האחרים. יחדיו הם יוצרים קו מנחה להבנת התצרף הקרימינולוגי המורכב. גישה זו פותחה ע"י ד"ר עינב חג'ג', שגם כתבה את התכנית היחודית הזו לביה"ס.

*התרשים © מצורף לטובת הדגמת הרצף, ואינו מכיל את כל פרטי התוכן.

רציונל המבנה:

הרצף עבריין-עבירה-אכיפה-ענישה מהווה שרשרת ערך, שבה כל סגמנט מוסיף ערך לקודמיו, והיא מייצרת מסד דינמי ומתפתח של ידע מתוך הדיסציפלינות השונות והרבות הקשורות לתחום הדעת הזה. בתהליך הלמידה יכירו התלמידים את כל הסגמנטים, ויחשפו בהדרגה לרבדים עמוקים יותר ומעגלים רחבים יותר של תחום הדעת, דבר דבור על אופניו.

ראשית, יחשפו למגוון תיאוריות המסבירות את התהוותו של העבריין, את העומד מאחורי בחירותיו והתנהגותו כיחיד וכחלק מקבוצה. בהמשך, ילמדו את האבולוציה של העבירה, מהי עבירה ומהי סטייה, יחשפו לסוגיה וגווייה השונים של העבירה ולעולם הקורבנות שהיא מייצרת. בשלב הבא, יכירו את המערכות והמוסדות העוסקים באכיפת החוק וחגים סביב עולם הפשיעה כ"לוינים", ולסיום יפגשו את תחום הענישה, את התיאוריות והפרקטיקות שלו וכן את האפקטיביות שלו.

לאחר הקניית הרצף כולו, המעבר אל פרקי המיקוד יהיה בבחינת יישום והטמעה, שכן גם הם יבחנו לאורך אותה שרשרת הערך והסגמנטים שלה. יתרונו של המבנה המוצע הוא בפרישת המסגרת כולה בפני התלמידים – לרבות התהליכים, המערכות וההשלכות - כך שיעניק להם פרספקטיבה "אסטרטגית" לתופעה, וינגיש להם חיבור מיידי בין התיאוריה לפרקטיקה ולחיי היומיום. בתוך כך, הוא יאפשר לבית הספר מרחב לגמישות ולתמרון במסגרתו יחליט להעמיק בנושאים מסויימים ולרדד באחרים, בלי להשאיר לאקונות ברצף או במרחב התכנים הנלמד. בנוסף, המבנה מספק "מארז" מאורגן של המידע, ומסייע לגיוון דרכי ההקנייה ושילובן עם למידה עצמאית של התלמידים.

המבנה המוצע ומיקוד התכנים:

הלימודים במגמת מדעי החברה בביה"ס תיכון בית אליעזר מקנים 5 יחידות לימוד לבגרות, בתמהיל שבו קרימינולוגיה כתחום דעת יקנה 2 יחידות לימוד לבגרות, וילמד בסך הכל בהיקף של 6 שעות הוראה שבועיות במשך שנתיים (יא', יב'). זאת, לצד תחום הדעת פסיכולוגיה (2 יח"ל, 6 ש"ש לשנתיים, בכתות י' יא'), ועבודת חקר (1 יח"ל, 4 ש"ש, יב') בנושא לבחירה ע"י התלמיד/ה – קרימינולוגיה או פסיכולוגיה.

המבנה המוצע, המשלב תהליך הקנייה סדור של שלבים ושכבות עם פרקי מיקוד ויישום, נועד להתמודד עם כמות המידע הנרחבת לצד מספר השעות המוקצה לתחום, והוא בנוי על ארבעה פרקים עיקריים שיתפרשו על פני שנתיים, בכתות י"א וי"ב:

כתה י"א – 6 שעות שבועיות		
מיקוד 1	שרשרת הערך עבריין-עבירה-אכיפה-ענישה	העמקה דיפרנציאלית
מיקוד 2	פשיעת הסייבר	יישום והעמקה

כתה י"ב – 6 שעות שבועיות		
מיקוד 3	עבריינות מין	יישום והעמקה
מיקוד 4	יישום לבחירה	"הלומד העצמאי"

סוגיות שלא יועלו באופן סדור בלימודי שרשרת הערך, יצופו בפרקי המיקוד והיישום הבאים של התכנית, ובאופן זה יקבלו התלמידים את מירב התוכן שמאפשרת המסגרת השעתית לאורך השנתיים של המסלול. כך למשל, במסגרת סגמנט העבירה כאשר נעסוק בסטייה ונורמה חברתית, נוכל לדלג על נושאים כמו הטרדה מינית או קהילת הלהט"ב (והאבולוציה שעברו) אבל נחזור אליהם בכיתה י"ב בפרק עבירות המין. בדומה, ניתן להרחיב העיסוק בפשעי טרור במסגרת המיקוד בפשעי סייבר, ולא להתייחס לכך בפרק הטיפולוגיה בשלב לימוד שרשרת הערך.

ז. ראשי פרקים של התכנים ודרכי ארגון התוכן:

1. **שרשרת הערך עברייין-עבירה-אכיפה-ענישה** – פרק זה יעמיק באופן דיפרנציאלי במספר רב של נושאים (בבחינת "תפריט טעימות") ויבנה אצל התלמיד את רצף הסגמנטים/יחידות של שרשרת הערך כולה:

א. חלקו הראשון בעיקרו תיאורטי, ומציג לתלמיד/ה מגוון תיאוריות פסיכולוגיות, סוציולוגיות, ביולוגיות ואחרות המסבירות את ההתנהגות העבריינית והתהוות העברייין (חלק נלמד כבר במסגרת לימודי פסיכולוגיה);

ב. חלקו השני יתמקד במהות העבירה, מטרותיה, בהתפתחות הגדרות העבירה, בסטייה ובנורמה חברתית, בטיפולוגיה של העבירות ואף יגע בהשלכותיהן על הקורבנות;

ג. החלק השלישי יתמקד בהכרות עם מערכות האכיפה בישראל, בדגש על המשטרה ובית המשפט, מהותם ופועלם סביב עולם הפשיעה, ויציג בקצרה גם את סוגית החוק והמשפט הבינ"ל, מטרותיו ויישומיו;

ד. לסיום יוצג תחום הפנולוגיה – בתיאוריה ובפרקטיקה, ומידת האפקטיביות של הענישה מול מציאות הרצידיביזם;

ה. פרק זה יפגיש את התלמידים באופן ישיר עם גורמי אכיפה וענישה, ויגיש מסגרות טיפוליות או שיקומיות.

2. **בחינה תמטית של תחום פשיעת הסייבר** – פרק זה יבחן באופן יישומי את תחום פשיעת הסייבר לכל אורך שרשרת הערך, בין היתר נבחן

את:

א. מאפייני העברייין העוסק בתחום פשיעה זה;

ב. מגוון סוגי עבירות מהתחום ושיטות פעולה, המחשב והרשת כאמצעי או כמטרה;

ג. קורבנות הפשיעה הזו ומאפייני הנורמטיביות שלה והפיקוח עליה;

- ד. הפער המובנה בין אכיפה וחוק לטכנולוגיה, והקושי באכיפה (ראיות, זכות לפרטיות);
- ה. סוגיות כגון גבולותיה של פשיעת הסייבר, סמכות השיפוט וענישת עברייני הסייבר;
- ו. פרק זה יודגם באמצעות פרשיות אקטואליות (טלגראס, הונאות כלכליות, מלחמת הסייבר מול איראן, קמפיין #stayathome בקורונה);
- ז. הנושא ילווה גם במרכיבים מעשיים כגון סדנא בתחום סכנות ופשיעה ברשת.
- 3. בחינה תמטית של תחום עבריינות המין - פרק זה יבחן באופן יישומי את תחום עבריינות המין לכל אורך שרשרת הערך. מדובר בנושא רחב מאוד, ולכן בחלק מהסוגיות תהיה הרחבה ובחלק פחות:**

- א. מאפיינים ורקע של עברייני המין וסיווגם;
- ב. דילמות והגדרות - נורמה וחוק, סטייה מינית ועבירה מינית (פראפיליות), קטינים ובגירים, זהות מינית/זהות מגדרית;
- ג. עבירות וחקיקה: אינוס, בעילה, מעשה מגונה, הטרדה ופגיעה מינית (על גווניהם); עבירות מין במשפחה; זנות ותועבה;
- ד. היקפי התופעות, דיווח ופיקוח, סוגיות באכיפה;
- ה. סוגיות משפט יחודיות (הערכת מסוכנות, עדויות במעגל סגור, עדויות קטינים, פרסום וסגירת הדלתיים);
- ו. שיקולי הענישה בעבירות מין, פנולוגיה מנהלית במקום מסורתית;
- ז. הפרק משיק למגוון תחומים כגון פשיעה בינ"ל וסחר בבני אדם, קורבנות נשים, ותעשיית המין – בהם ניגע על קצה המזלג;
- ח. הפרק ילווה במפגש עם קורבנות עבריינות מין, שורדות מתעשיית המין, מהלכי טיפול ושיקום.

ח. פירוט המטרות הכלליות של התכנית:

מטרת על:

התוכנית הייחודית בקרימינולוגיה נועדה לפתח בקרב התלמידים מודעות חברתית, אזרחות פעילה ואחריות לחייהם ולסובב אותם, לצד יכולות חשיבה עצמאית, יצירתית, ביקורתית והוליסטית המבוססת על ידע בינתחומי מרובה הדיסציפלינות

מטרות בתחום הידע:

- התלמידים ירכשו ידע תיאורטי ומחקרי בהיבט המדעי בתחום הדעת .
- התלמידים ייחשפו לסוגיות אקטואליות המתפרסמות בתקשורת בתחום הדעת.
- התלמידים יעמיקו את ידיעותיהם וייצרו ידע חדש מתוך ראייה בינתחומית.

מטרות בתחום המיומנויות (קוגניטיביות, אישיות ובינאישיות):

- התלמידים יסגלו ראייה רב מימדית אודות תופעות חברתיות ויזהו בהן גורמים, מאפיינים ומרכיבים.
- התלמידים יפתחו יכולת חשיבה מוסרית וביקורתית וחיבור בין התיאוריה למציאות החברתית.
- התלמידים יסגלו מיומנויות למידה שדורשות התמודדות עם משימות המקדמות סקרנות, חשיבה ולמידה בהנאה -סחל"ב (טיעון, השוואה, הסקת מסקנות, ביקורת והערכה).
- התלמידים ילמדו להשתמש באסטרטגיות של למידה אוטונומית מתוך מקורות מידע עיוניים ומחקריים .
- התלמידים יתרגלו יכולת התבוננות פנימית ורפלקטיבית.
- התלמידים יפתחו מודעות, אמפטיה וראיית האחר במציאות החברתית.

מטרות בתחום הערכים

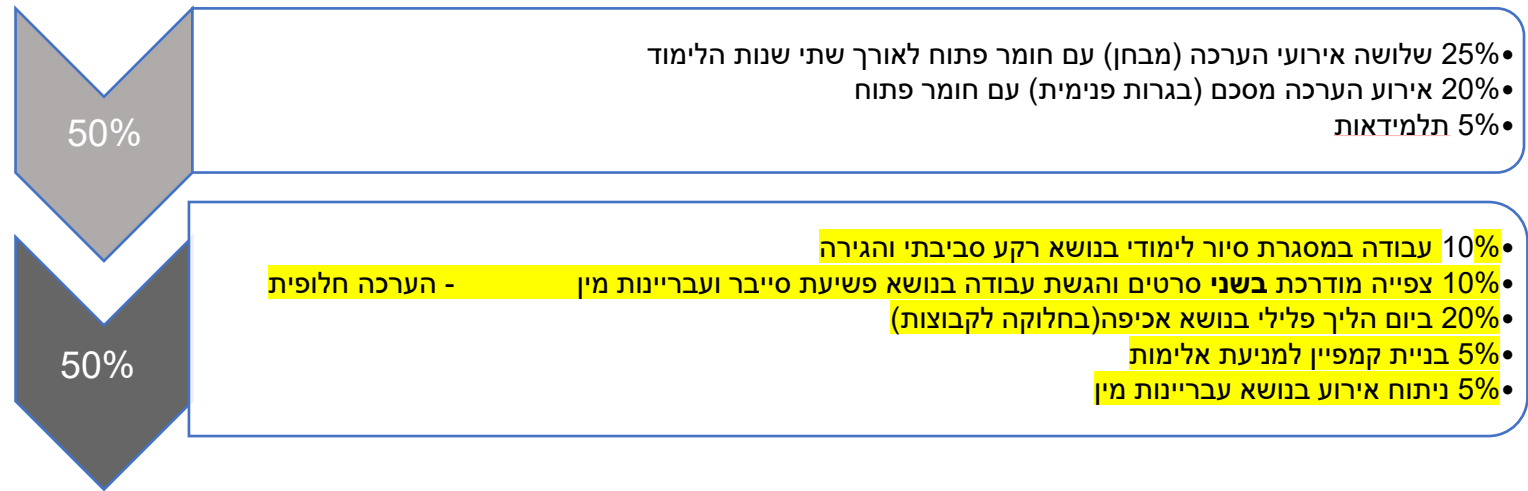
- התלמידים יפתחו עמדות, ערכים ומודעות למצוקותיהן של קבוצות שונות בחברה הישראלית.
- התלמידים יפתחו סובלנות כלפי דעות שונות וכיבוד הדדי.
- התלמידים יכירו בחשיבותן של סוגיות ערכיות ומוסריות הנוגעות לעולמו הפנימי של המתבגר ולאינטראקציה שלו עם זולתו בחברה.
- התלמידים יפתחו עניין ומוטיבציה בנוגע לאזרחות פעילה ומעורבות חברתית.
- התלמידים יפתחו עמדה חיובית ומחויבות לשלטון החוק בישראל.

ט. דרכי הערכה כלליות של התלמידים:

דרכי ההערכה בקרימינולוגיה יהיו מבוססים על עקרונות הלמידה וההיבחנות של תכנית סחל"ב בהיסטוריה. תוכנית סחל"ב (סקרנות, חשיבה, למידה בהנאה) הינה תוכנית ייחודית בהיסטוריה שמטרתה לקדם למידה משמעותית באמצעות שינוי בדרכי ההוראה והלמידה. עקרונות התוכנית יכולים להיות מיושמים במגוון של מקצועות לימוד. תוכנית סחל"ב, בין היתר, מעודדת הערכה (עבודות ומבחנים, כולל בחינת בגרות) עם חומר לימוד פתוח, שמביא לידי ביטוי מיומנויות למידה ודורש מהתלמיד התמודדות עם משימות של חשיבה כמו: חילוץ מידע מטקסט, הערכת איכות מקור, השוואה והבעת עמדה.

תוכנית זו מופעלת בחטיבה העליונה מזה ארבע שנים ואנו בחרנו לאמץ חלק מהתפיסה שלה בלימודי קרימינולוגיה. אבני היסוד של התוכנית

הן: למידה פעילה ופיתוח חשיבה ביקורתית.

ריכוז מטלות הערכה חלופית:

מטרות	אופן הגשה	תוצר	פעילות	ש"ה	נושא מתוך תכ"ל	סעיף
חשיפה לאזורי "חלונות שבורים" ולהשפעות הסביבה המיידית, מאפייני הגירה ותרבות על פשיעה	פרטני	דו"ח סיור	סיור ברובע מהגרים בדרום תל אביב	15	פרק העברייני- נושאים: רקע סביבתי, הגירה	6

9	פרק העבירה: סיווג עבירות	20	בניית קמפיין למניעת אלימות נגד נשים על בסיס אירועים עדכניים	נייר עמדה, אלמנט פרסומי, מיצג אומנותי	קבוצות	הצפת סוגית האלימות במשפחה – זיהוי סימנים מקדימים ואחריות דיווח
14	פרק האכיפה	25	ביום הליך פלילי – מהמעצר עד למעמד המשפט	השתתפות פעילה בביום והגשת דוח משתתף	קבוצות + פרטני	הבנת בעלי התפקידים והפונקציות עמם נמצא העבריין באינטראקציה.
22	פרק פשיעת הסייבר - קורבנות הסייבר	10	צפייה בסרט – The social dilemma אודות השימוש באלגוריתמים לאיסוף מידע על המשתמשים והתמכרות.	דוח צפייה בסרט ומענה על שאלות	פרטני	הפנמת הנזק הפוטנציאלי לכל אדם מעבריינות הסייבר. ביקורת כלפי הפגיעה מצד תאגידי הרשתות החברתיות.
29	פרק עבריינות מין - עבירת האונס - מיתוסים, קורבנות והשפעת הפרסום	10	תרגיל ניתוח אירוע - פרשת "משחקי חברה" (אייל גולן) – סוגיות של עבירה מול נורמה, קורבנות ופסאודו קורבנות, הפרסום והשפעותיו ועוד.	השתתפות פעילה בדיון והגשת דוח – ביחס לדמות לבחירה מתוך כלל המעורבים בפרשה	קבוצות + פרטני	קריאה נכונה של המציאות החברתית, הכרת הסכנות האורבות לבני ובנות נוער, ויכולת שיפוט מוסרית.
33	פרק עבריינות מין - שילוב ענישה וטיפול בעבריינות מין	10	הסרט "המרפא הפצוע" של יוחאי רזנברג על דן פיליפ.	דוח צפייה בסרט ומענה על שאלות	פרטני	חשיפה לתופעה וזיהוי מאפייניה, הפנמת הצורך בשילוב ענישה וטיפול בעברייני מין, חיזוק החמלה
	סה"כ ש"ה	90				

פירוט תכני ההוראה: פרשיות לימוד, הוראה והערכה

נושא	ש"ה	מושגים מרכזיים	מטרות ההוראה	אסטרטגיות הוראה	ביבליוגרפיה	
שרשרת הערך: עבריין-עבירה-אכיפה-ענישה - 90						
1	פתיחה לנושא קרימינולוגי ה ולמסלול הנלמד	1	התפתחות מדע הקרימינולוגיה, מולטידיסציפלינריות של התחום, שרשרת הערך עבריין-עבירה-אכיפה-ענישה.	הכרות עם הרצף העוסק בהתהוותו העבריין ועולם הפשעה, התחומים האקדמיים המרכיבים אותו, ומבנה התכ"ל.	הוראה פרונטלית סרטון להעלאת הסקרנות ושיח בכתה אודות אירועים מאג'וריים מעולם הפשיעה הישראלי (זדורוב, בר הנוער ואחרים).	אדד משה ויובל וולף. 2003. <u>עבריינות וסטייה חברתית – תיאוריה ויישום</u> . אוני' בר אילן. אדד משה. 1989. <u>העבריין בהתהוותו</u> . אור עם.
2	העבריין 26 היסוד הביולוגי	3	פוזיטיביזם, דטרמיניזם, עבריין מלידה, אימבציל, סטיות כרומוזמליות, קרימינולואיד	חשיפת הקשר הביולוגי והתורשתי של ההתנהגות העבריינית	הוראה פרונטלית, צפייה בסרטונים ובתמונות להמחשה	לרגאו חגית. 2016. <u>עבריינות ואכיפת חוק – תיאוריה, מדיניות וביקורת</u> . פרדס. אדד, משה, רהב גיורא ושוהם שלמה גיורא. 2004. <u>קרימינולוגיה</u> . ירושלים ותל- אביב: שוקן
3	היסוד הפסיכולוגי	3	גיבוש הזהות, משבר ומחויבות, הזדהות והאחר	הבנת התנהגות העבריין באמצעות תיאוריות	הוראה פרונטלית ניתוח אירועים :	* כרמון מאיר, 2013, <u>שגעון מחפש משמעות</u> . דיונון.

<p>* אדד משה, וינסקי אפרת וחימי חנה (2008). <u>היש, האין, הריק הקיומי וההתנהגות</u>. בתוך: סוגיות בפסיכולוגיה משפט ואתיקה בישראל. עורכים: דוד יגיל, אמנון כרמי, משה זכי וענת לבני. דיונון.</p> <p>* גרינשפון אלכסנדר, מרגולין יעקב וויצטום אליעזר. 2009. <u>פסיכיאטריה משפטית בישראל</u>. עמ' (19-41).</p>	<p>רצח אסף שטיירמן - הסרט רצח ללא מניע כאפשרות להמחשת סוגית האישיות הפסיכופתית.</p>	<p>פסיכולוגיות (נלמדו ביחידת פסיכולוגיה)</p>	<p>המשמעותי, ליקויים במבנה האישיות, העברייין ומחלת הנפש, טראומה</p>			
<p>* אדד, משה, רהב גיורא ושוהם שלמה גיורא. 2004. <u>קרימינולוגיה. ירושלים ותל-אביב: שוקן</u></p>	<p>הוראה פרונטלית</p>	<p>תפקידה הקריטי של המשפחה בהתפתחות הנורמטיביות – נדבך נוסף בהבנת התהוות העברייין</p>	<p>המשפחה ותהליך הסוציאליזציה, שיגור הנורמות</p>	2	רקע משפחתי	4
<p>* אדד משה ויובל וולף. 2003. <u>עבריינות וסטייה חברתית – תיאוריה ויישום</u>. אוני' בר אילן.</p>	<p>הוראה פרונטלית תרגיל – נתוני פשיעה בקבוצות או חברות המקיימות חיים במסגרות מובחנות (חברה</p>	<p>הבנת הסטייה כתוצר של תהליכים ומבנים</p>	<p>תיוג, אנומיה ופיקוח, קונפורמיות. התחברות דיפרנציאלית, דימוי עצמי,</p>	4	רקע חברתי וסביבתי	5

<p>* זוסמן נועם, וודברידג' יונתן, מיעארי סאמי. (2016). <u>מימדי הפשיעה בישראל 1990-2010</u>, <u>תוך התמקדות בחברה הערבית</u>. המכון הישראלי לדמוקרטיה. לרנאו חגית. 2016. <u>עבריינות ואכיפת חוק – תיאוריה, מדיניות וביקורת</u>. פרדס.</p>	<p>ערבית, חברה חרדית, מבקשי המקלט בדרום תל אביב, קיבוצים וכיוב'). סרט על קליטת המהגרים מאתיופיה ומחבר המדינות המדגים את תיאורית התנגשות התרבויות.</p>	<p>הכרות עם הסביבה הפיזית כגורם אפשרי בפשיעה חברתיים</p>	<p>קרקע מכינה, נטרול, קבוצות עברייניות, הגירה, התנגשות תרבויות, שיקאגו, חלונות שבורים ומוקדי פשיעה</p>	<p>4</p>		
<p>פירוט בנפרד</p>	<p>הגשת דוח סיור</p>	<p>סיור ברובע מהגרים בדרום תל אביב</p>	<p>הערכה חלופית לנושא הרקע הסביבתי, הגירה והתנגשות תרבויות</p>	<p>10</p>		<p>6</p>
<p>* כרמון מאיר, 2013, <u>שגעון מחפש משמעות</u>. דיונון. * שוהם שלמה גיורא . 1993. סט"יה וניכור. רמות.</p>	<p>הוראה פרונטלית דיון בכתה - מה נחשב עבירה? רישום נוכחות כוזב של סטודנטים היא עבירה? השאלת ציוד משרדי מהעבודה? במסגרת טיול בטבע קטיפת תוצרת מהגדש?</p>	<p>חידוד ההבחנה בין עבירה לסטייה, הבנת יחסיות הסטייה, והתבוננות על המניע לעבירה.</p>	<p>התפתחות העבירה והחוק סטייה לעומת עבירה יחסיות הסטייה מטרות העבירה</p>	<p>2</p>	<p>העבירה 23 הגדרות ואבולוציה</p>	<p>7</p>

<p>* פלר שנאור זלמן. 2000. <u>יסודות בדיני עונשין. מכון</u> למחקרי חקיקה האוני' העברית. * חוק העונשין, תשל"ז-1977 https://www.nevo.co.il/law/html/law01/073_002.htm * סנג'רו בועז. 2020. <u>ביקורת</u> <u>דיני העונשים הישראליים. נבו.</u> * הרדוף אסף. 2014. <u>עבירת</u> <u>הגניבה</u>. (פרק 4). נבו. * שוהם שלמה גיורא. 2009. <u>עבירות ועונשים</u> : מבוא לפנולוגיה : על תורת הענישה והשיקום, מניעת פשע ואכיפת חוק. מהדורה ג מורחבת.</p>	<p>סקר דיגיטלי – לבחינת מידת ההכרות של התלמידים עם מגוון העבירות הקיים. העלאת הממצאים לדיון בכתה. אתי אלון – מקרה בוחן לדיון אודות המניע לעבירה.</p>	<p>הכרות עם מגוון העבירות, ומודעות להתנהגות שנתפסת נורמטיבית אך מהווה עבירה ("שכולם עושים").</p>	<p>מיון עבירות – כיצד ומדוע? עבירות אלימות, המתה, מין, רכוש, צווארון לבן, מאורגן, פשעי מדינה, חומרת העבירות- חטא, עוון, פשע</p>	8	העבירה- סיווג	8
<p>פירוט בנפרד</p>	<p>בניית קמפיין למניעת אלימות נגד נשים – נייר עמדה, אלמנט פרסומי, מיצג אומנותי, על</p>	<p>הצפת סוגית האלימות במשפחה – זיהוי סימנים מקדימים ואחריות דיווח</p>	<p><u>הערכה חלופית</u> בנושא עבירות</p>	10		9

	בסיס אירועים מהשנים האחרונות					
<p>בן דוד שרה. 2003. <u>ויקטימוולוגיה מנקודת מבט הקורבנות</u>. בתוך עורכים: חובב מאיר, לסלי סבה ומנחם אמיר (2003). מגמות בקרימינולוגיה: תיאוריה מדיניות ויישום. האוניברסיטה העברית. אמיר, ר. 2012. <u>הפוליטיקה של הקורבנות-תיקון עוולות היסטוריות בישראל</u>. תל-אביב: רסלינג. (19-43). רזנברג דנציג הדר ופוג' דנה. 2010. <u>כשהאהבה כואבת- על דילמת ההתחשבות בבקשתן של נשים החיות בצל האלימות להקל בענישת הפוגע</u>. מחקרי משפט כ"ו.</p>	<p>תרגיל בסוגי פשיעה- ניתוח קורבנות: עוקץ הקשישים ונשים מוכות. מקרה בוחן – ניתוח מקרה של עבריינים שהיו קורבנות בעצמם. תרגיל ערכי בעניין פרשת היילו- רזנברג רוני. 2020. <u>קנטור מתמשך, מצוקה נפשית קשה והגנה עצמית – הרהורים בפרשת היילו</u>. (עתיד להתפרסם בספר ארבל). https://ssrn.com/abstract=3451130</p>	<p>מודעות להשלכות העבירה וחשיפה לעולמם של הקורבנות.</p>	<p>קורבנות פשיעה, יחסי קורבן- עבריון, קורבנות שהפכו לעבריינים,</p>	<p>3</p>	<p>העבירה- קורבנות</p>	<p>10</p>

<p>* עמיקם הרפז, מרים גולן. 2018. משפט ושיטור - זכויות אדם וסמכויות משטרה. נבו והמכון הישראלי לדמוקרטיה. * יחזקאלי פנחס, 2004, מבוא ללימודי משטרה ושיטור. * לברטוב גל. 2018. פושעים ללא גבולות. סיפורי הסגרות בינלאומיות.</p>	<p>הפנים שמאחורי המדים - סדנא להיכרות המשטרה ועבודתה תרגיל בניתוח אירוע בהיבטי אכיפה פרשת זדורוב – המחשה לבעיות באכיפה ואיסוף ראיות. לסוגיות כגון: עדות/דיבוב, פרשנות לראיות הפורנזיות וכו' בינלאומיות.</p>	<p>חשיפה למשטרה ולשוטרים – כמי שמופקדים על הסדר הציבורי ועל שלום האזרחים. הבנת המורכבות האינהרנטית בעבודת המשטרה</p>	<p>המשטרה – מבנה וסמכויות, אמצעים ושיטות: מעצר, חקירה, ראיות ועדות, הסגרה</p>	<p>5</p>	<p>אכיפה 25 משטרה</p>	<p>11</p>
<p>* הרשות השופטת. הנהלת בתי המשפט לשכת הדוברות; משרד החינוך המרכזים ללימודי אזרחות ודמוקרטיה. * עורכים: דוד יגיל, אמנון כרמי, משה זכי וענת לבני . 2008. סוגיות בפסיכולוגיה משפט ואתיקה בישראל. דיונון. * אבירם, הדר (2010). האם המשפט משיג את מטרותיו?</p>	<p>הוראה פרונטלית. תרגיל על הטקסט – "סיפור הפשע מול סיפורו של הפושע".</p>	<p>חשיפה למערכת העוצמתית ביותר במדינת ישראל, פעילותה ותפקודה סביב עולם הפשיעה. משמעויות משאביות למדינה והבנה מדוע טחנות הצדק טוחנות לאט</p>	<p>מערכת בתי המשפט בישראל וענפיה, עקרונות המשפט הפלילי וההליך הפלילי, מנס ריאה, אקטוס ריאוס ואחריות פלילית, תסקיר מסוכנות ומבחן.</p>	<p>5</p>	<p>בית המשפט</p>	<p>12</p>

<p>בתוך: עורכות הקר דפנה זזיו נטע. האם המשפט חשוב? 2010. נבו. * גרינשפון אלכסנדר, מרגולין יעקב וויצטום אליעזר. 2009. <u>פסיכיאטריה משפטית בישראל.</u> עמ' 89-111 (מסוכנות). אייזנשטדט מימי. 2007. <u>האם</u> <u>המושג "מסוכנות" מסוכן?</u> בטחון סוציאלי תשסח 75.</p>						
<p>סייבל רובי וחונן יעל. 2016. <u>משפט בינלאומי.</u> מהדורה שלישית. נבו.</p>	<p>הכרות עם בתי משפט אד הוק בעולם (רואנדה, נירנברג ויוגוסלביה)</p>	<p>הכרות עם מערכת המשפט מחוץ למדינת ישראל וחיבור לאירועי פשיעה הסטוריים</p>	<p>חוק בינ"ל, מוסדות המשפט ואכיפה בינ"ל, סמכות השיפוט,</p>	<p>2</p>	<p>משפט בינ"ל</p>	<p>13</p>
<p>פירוט בנפרד</p>	<p>ביום הליך פלילי – מרגע המעצר ועד למשפט – הפונקציות עמם נמצא העבריין באינטראקציה.</p>	<p>הבנת בעלי התפקידים והפונקציות הפועלים סביב העבריין</p>	<p><u>הערכה חלופית</u> – לפרק האכיפה</p>	<p>13</p>		<p>14</p>

<p>* שוהם שלמה גיורא ושביט גבריאל. 1997. עבירות ועונשים: מבוא לפנולוגיה. עם עובד.</p>	<p>הוראה פרונטלית שיעור הצפת תחושות (עם יעצת ביה"ס) – על תחושות נקם וגמול ועל מעגלי נקם. פגישה עם קצין מבחן</p>	<p>הבנת הצורך בענישת העברייני מצד החברה ומוסדותיה, והשיקולים לכך. הכרות עם הצורך באיזון אינטרסים בחברה (בין נקם לשיקום)</p>	<p>מטרות הענישה: הרתעה, הגבלה, הרחקה, נקם ותגמול. שיקולי ענישה, אחדות בענישה. מידה כנגד מידה, המודל הרפואי, מודל הצדק, סוגי עונשים</p>	<p>6</p>	<p>ענישה 15 מטרות ומודלים</p>	<p>15</p>
<p>* בר ניב משה וספרא צבי. 2009. יעילות הבניית שיקול הדעת השיפוטי בהחמרה עם עבריינים חוזרים. בתוך: ספר דיויד וינר על משפט פלילי ואתיקה, בעריכת דרור ארד- אילון, יורם רבין ויניב ואקי. הפרקליט. http://www.hapraklit.co.il/? CategoryID=219 * הרפז עמיקם. 2012. גישות למניעת פשיעה. בתוך: אסטרטגיות שיטור. נבו.</p>	<p>הוראה פרונטלית דיון בכתה על דילמות חברתיות הקשורות לרצידיביזם, תסכול ויאוש או אקטיביזם ומניעה</p>	<p>הנגשת מציאות הרצידיביזם לתלמיד, ועימות עם שאלות של תכלית ואפקטיביות בכלל</p>	<p>אפקטיביות הענישה מול רצידיביזם מניעת פשיעה</p>	<p>4</p>	<p>רצידיביזם</p>	<p>16</p>

<p>* לרנאו חגית. 2016. מבט על תעשיית הכליאה. בתוך: <u>עבריינות ואכיפת חוק – תיאוריה, מדיניות וביקורת</u>. פרדס. <u>צוהר לבית הסוהר</u>, שב"ס ואוני' בר אילן.</p> <p>* סנג'רו בועז. 2020. מאסר, עונשים אחרים או טיפול? בתוך: <u>ביקורת דיני העונשים הישראליים</u>. נבו.</p> <p>* רונאל נתי. 2015. <u>קרימינולוגיה חיובית – פרספקטיבה חדשה בקרימינולוגיה</u>, מידעון האגודה הישראלית לקרימינולוגיה.</p> <p>* תימור אורי. 2006. <u>שיקום עבריינים בישיבות ובקיבוצים</u>. מגמות תשסו.</p>	<p>הוראה פרונטלית על סיור בבית כלא + דוח סיור יחידת דרור – ללחימה בפשיעה בתוך בתי הכלא הרצאה של קצין מבחן ביקור במרכז שיקום וטיפול (רטורנו)</p>	<p>חשיפה לחיים בתנאי לחץ שליליים במאסר ומשמעויותיו, והיכרות עם פתרונות אלטרנטיביים למאסר כחלק מדילמה חברתית ומשפטית.</p>	<p>עונש המאסר, מאסר על תנאי, מאסר עולם. מאסר בית, מוסדות הכליאה, פשיעה בזמן מאסר הועדה, שיקום ופיקוח בקהילה</p>	<p>5</p>	<p>מאסר</p>	<p>17</p>
---	---	--	---	----------	-------------	-----------

<p>שוהם אפרת, 2006. <u>סטייה ופיקוח חברתי בקיבוץ</u>. יד טבנקין.</p> <p>* הרפז עמיקם. 2017. <u>מה עובד במניעת פשיעה ושיקום?</u></p> <p><u>משטרה וחברה</u>. כתב העת משטרה וחברה - ייצור ידע (xn--7dbl2a.com)</p>						
פשיעת הסייבר 37						
<p>* <u>חוק המחשבים</u>, התשנ"ה – 1995. נבו.</p> <p>* בוגנים ויקטור. 2006. <u>חוק המחשבים והתמודדות המשפט עם האתגר הטכנולוגי</u>. שערי משפט.</p> <p>* הנחיות פרקליט המדינה – <u>מדיניות העמדה לדיון וענישה בעבירה של חדירה לחומר מחשב</u>. 2018.</p> <p>* <u>חיים ויסמונסקי</u>, 2015. <u>ארכיטקטורת האינטרנט</u>. בתוך:</p>	<p>הוראה פרונטלית דיון כיתתי על עבריינות ברשת – סיכונים ויתרונות הרשת החברתית.</p>	<p>הכרות עם התפתחות עולם הסייבר כאמצעי וכמטרה של עבריינים. הכרת הפער האינהרנטי בין התפתחות הטכנולוגיה להתפתחות החקיקה בתחום.</p>	<p>עבריינות באמצעות מחשב וכנגד המחשב (אינטרנט ודארקנט)</p>	2	<p>פתיחה לנושא פשיעת הסייבר</p>	18

<p>חקירה פלילית במרחב הסייבר. נבו. * לובין אסף. 2020. <u>תקיפות מחשבים כחלק מהמאבק בטרור</u> <u>בדין הישראלי והבינ"ל</u>. חוקים, המכון למחקרי חקיקה אוני' העברית.</p>						
<p>* הרדוף אסף, 2010, הפשע המקוון. נבו. * טרבלוס תמר, היימן טלי ואולניק-שמש דורית. 2011. <u>אלימות באינטרנט מול אלימות פנים אל פנים בקרב בני נוער</u>. https://www.openu.ac.il/innovation/chais2011/download/tarab_lus_heiman.pdf * בוכניק דן ודשן מור. 2015. <u>השפעת סביבת האינטרנט על פרופיל השיפוט המוסרי של בני נוער</u>. מגמות אייר תשע"ה.</p>	<p>הוראה פרונטלית שימוש באינטרנט להמחשה והדגמה הצפת נושא עבריינות בסייבר סביב מערכות בחירות ובאמצעות "עבריינים" מסוג אחר, ועבודה על בסיס הטקסט: שמיר רון ובכר אלי. 2019. <u>התקפות סייבר על מערכת הבחירות – איך מתמודדים?</u> למכון הישראלי לדמוקרטיה ומכון המחקר</p>	<p>אפיון העבריינים הפועלים בסייבר, כיצד מסייע להם המרחב המקוון בפעילותם, הפוטנציאל לשיפוט לקוי של בני נוער בהשפעת האינטרנט</p>	<p>מיהו עבריין הסייבר (אז והיום), התפתחות הטכנולוגיה כפלטפורמה לעברייני הסייבר, מ'בני טובים' ועד 'פשע מאורגן' מפצחנים ועד גורמים מדינתיים</p>	5	עבריין הסייבר 5	19

<p>* רמי אפרתי וליאור יפה. <u>כך בונים הגנה קיברנטית לאומית</u>. (11.8.2012) Israel Defense http://www.israeldefense.co.il/?CategoryID=512&ArticleID=296.0</p>	<p>להגנת הסייבר, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים.</p>					
<p>* הרדוף אסף, 2010, <u>הפשע המקוון</u>. נבו. * <u>עבירות ברשת</u> – משרד המשפטים. https://www.gov.il/he/Departments/Guides/criminal-info-cyberbullying * <u>על אודות יחידת הסייבר</u> – משרד המשפטים: https://www.gov.il/he/Departments/General/cyber-about * כהנא עמיר ושני יובל, 2019. <u>רגולציה של מעקב מקוון</u>. מרכז המחקר להגנת הסייבר.</p>	<p>הוראה פרונטלית דיון באתיקה – כיצד נגדיר את מידת הנורמטיביות של השימוש בפורנוגרפיה? כיצד נגדיר שימוש בבוטנים ובזהויות מזויפות לצרכי שיווק מסחרי או תעמולה פוליטית? דיון ערכי בחוק המחשבים – בצורך לייחד חקיקה לפשעי המחשב, במשמעויות החברתיות של חקיקה זו (וכיצד היא מגמדת עבירות אחרות). מקור אפשרי: הרדוף אסף. 2017. <u>חומר מחשב, חומר</u></p>	<p>הכרת גבולות החוק בכל הנוגע לשימוש באינטרנט. יתרונות וסכנות של האינטרנט והמדיה החברתית</p>	<p>אלימות ובריונות ברשת גניבה ברשת וגניבת זהויות פרסום תועבה הימורים הפרת זכויות יוצרים טרור בסייבר</p>	<p>8</p>	<p>עבירות הסייבר 18</p>	<p>20</p>

<p>* הרדוף אסף, 2014, <u>עבירת הגניבה – גניבה באמצעות מחשב (פרק 5)</u>. נבו.</p> <p>* גולדשמידט אסף. 2014. <u>אלימות מקוונת בקרב בני נוער</u>. ממ"ד.</p>	<p><u>למחשבה</u>.</p> <p>https://ssrn.com/abstract=2896755 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2896755</p>					
<p>* טרבלוס תמר, היימן טלי ואולניק-שמס דורית. 2011. <u>אלימות באינטרנט מול אלימות פנים אל פנים בקרב בני נוער</u>. או"פ.</p> <p>https://www.openu.ac.il/innovation/chais2011/download/tarabus_heiman.pdf</p> <p>* רבינוביץ מריה, 2017. <u>היחשפות ילדים ובני נוער לתכנים פורנוגרפיים באינטרנט וסוגיית סינון אתרים פוגעניים</u>. ממ"ד.</p>	<p>מפגש עם הורה/נפגע עבריינות סייבר</p> <p>שיח על החקיקה סביב "עוקץ הזקנים"</p>	<p>הבנת פוטנציאל הנזק של האינטרנט בהפיכת כל אחד מאתנו לקורבן ברשת</p>	<p>כולנו קורבנות הסייבר – נוער ועד קשישים.</p> <p>קורבנות הונאה</p> <p>קורבנות אלימות ומין באמצעות הסייבר</p>	6	עבירות - קורבן הסייבר	21

<p>פירוט בנפרד</p>	<p>תרגיל על הסרט – The social dilemma של נטפליקס. דיון על השימוש של פייסבוק באלגוריתמים, איסוף מידע על המשתמשים והתמכרות.</p>	<p>הפנמת הנזק הפוטנציאלי לכל אדם מעבריינות הסייבר. ביקורת כלפי הפגיעה מצד תאגידי הרשתות החברתיות.</p>	<p>הערכה חלופית – לפרק קורבנות הסייבר</p>	<p>4</p>		<p>22</p>
<p>* אגף מודיעין משטרת ישראל: נוהל הפעלת מערך לחקירות סייבר- 2013. נוהל תפיסה וחיפוש במחשב. 2011. אתר משרד המשפטים. * שורץ אלטשולר תהילה. 2012. פרטיות בעידן של שינוי. המכון הישראלי לדמוקרטיה. * גולדשמידט רועי. 2012. שימוש ברשתות תקשורת אנונימיות על גבי האינטרנט למטרות פשיעה. ממ"ד.</p>	<p>הרצאה של שוטר -מחלקת סייבר – משטרת ישראל. ביקור במערך הסייבר הארצי.</p>	<p>הכרות עם הגנות החוק על האזרחים והקורבנות הפוטנציאליים מחד ועל פרטיותם של אנשים מנגד.</p>	<p>סמכות מקומית ובינ"ל סמכות המשטרה לחסום אתרים רגולציה</p>	<p>4</p>	<p>אכיפה בעבירות הסייבר 10</p>	<p>23</p>

<p>* לובין אסף. 2020. <u>תקיפות מחשבים כחלק מהמאבק בטרור</u> <u>בדין הישראלי והבינ"ל</u>. חוקים, המכון למחקרי חקיקה אוני' העברית.</p>						
<p>* הרדוף אסף. 2010. <u>הפשע המקוון</u>. נבו. <u>ויסמונסקי חיים. 2008. על ענישה בעברות מחשב</u>. מחקרי משפט.</p>	<p>הסרט – המרגל סנודן, פרשיית אסאנג' -וויקיליקס</p>	<p>חשיפה לדילמות סביב פרטיות ופגיעות, הכרה בכוחה של המדינה להאבק בעבריינות הסייבר וכן להשתמש בה</p>	<p>סוגיות בהפללה במרחב הקיברנטי בטחון המדינה, כלי ריגול והפרת זכויות האדם פומביות הדין -פרסום שמות בעידן האינטרנט,</p>	<p>6</p>	<p>אכיפה- סוגיות במשפט בנושא סייבר</p>	<p>24</p>
<p>ויסמונסקי חיים. 2008. <u>על ענישה בעברות מחשב</u>. מחקרי משפט. * <u>הנחיות פרקליט המדינה – מדיניות העמדה לדין וענישה בעבירה של חדירה לחומר מחשב</u>. 2018.</p>	<p>הוראה פרונטלית</p>	<p>הבנת המשמעות של פצחנות וחדירה למחשב שלא ברשות</p>	<p>שיקולי הענישה בעבירות מחשב, והאפשרות לענישה ייחודית</p>	<p>2</p>	<p>ענישה בסייבר 2</p>	<p>25</p>

עבריינות מין 53						
<p>* J. D. Stinson, B. D. Sales, and J. V. Becker. 2008. <u>Sex Offending: Causal Theories to Inform Research, Prevention, and Treatment</u>. American Psychological Association</p> <p>* בן דוד שרה ואחרים. 2001. <u>פרוייקט טיפולי בעברייני מין בקהילה</u>. מפגש לעבודה חינוכית סוציאלית, 14.</p> <p>* בן ברוך סוזי. 2014. <u>תרבות האונס</u>. בטחון פנים, גיליון 5</p>	<p>הוראה פרונטלית שיחה עם על"ם – עמותה המטפלת בנוער החי ברחוב וגם עוסק בזנות, שיחה עם נציג/ה מתא הסטודנטים הגאים באוני'מכללה. האונס בשומרת/חצרים – חשיפה להיבטים שונים של האירוע. תרגיל בהבנת עולמם הפנימי של עברייני מין. על המאמר:</p>	<p>מודעות לשונות בין עברייני המין ולרקע העומד מאחורי התנהגותם העבריינית, נשים גברים צעירים ומבוגרים.</p>	<p>הסברים להתהוות עברייני המין תיאוריות ביולוגיות, פסיכולוגיות ואחרות. סיווג עברייני המין: נוער בעבריינות מין, זהות מינית/מגדרית ועבריינות, עברייניות המין, עברייני מין בעבודה</p>	8	עברייני המין 8	26

<p>* Seto Michael. 2013. online Offender Characteristics. In: Internet sex offenders. Pp. 137-167. American Psychological Association. https://doi-org.ezprimo1.idc.ac.il/10.1037/14191-000.</p> <p>* משיח ענת. 2012. <u>הבניית שיקול הדעת השיפוטי כפי שמתבטא בהחלטות להטלת צווי פיקוח על עברייני מין</u>. עמ' 8-13. עבודת מ.א., בר אילן.</p> <p>* כהן דויד ובוקשיצקי מרב. 2017. <u>עברייניות מין - הערכת מסוכנות של נשים עברייניות מין</u> וטיפול בהן: סקירת ספרות והצעות אופרטיביות. 110-120.</p>	<p>גייגר ברנדה ואהרוניאן תומר. 2017. <u>הסברים של עברייני מין על עבירתם</u>. צוהר לבית הסוהר, 18, מרץ 2017. 134-148.</p>					
--	--	--	--	--	--	--

<p>צוהר לבית הסוהר, 18, מרץ 2017.</p> <p>* זליג ענת, אבולעפיה יהודית ושפרן נטע. 2014. <u>עברייני מין מתבגרים- אטיולוגיה ומועדות</u>. קרימינולוגיה ישראלית ד.</p> <p>* קמיר אורית. 2018. <u>סקס בעבודה – ישראל 2018: מאבק סמכויות, אוטונומיה מינית, פוריטניות, רגולציה, והפרת אמונים</u>. מבזקי הארות פסיקה 80 יולי 2018, 4</p>						
<p>* אליגון-דר אורנה. 2020. <u>הערכים והנורמות שבבסיב האיסורים על עבירות מין בישראל</u>. חוקים יד.</p> <p>* Seto, M.C. 2013. <u>Internet sex offenders</u>. American Psychological Association.</p>	<p>הוראה פרונטלית. ביום מקרה- יושבים בבר ורואים מישהו מוהל סם אונס במשקה של אישה – ניתוח הסיטואציה לאלמנטים המשפיעים על כל הנוכחים בבר: הרתעה, פחד,</p>	<p>הכרות עם סוגי העבירות, גבולות החוק וגבולות החברה בהקשרי מין. הטמעת סוגיית ההסכמה והאחריות החברתית של "הצופה מן הצד".</p>	<p>סטייה מינית (פאראפלויות) לעומת עבירה מינית, אי ההסכמה, קטינים ובגירים בהקשרי המין; עבירות: אינוס, בעילה, מעשה מגונה,</p>	<p>6</p>	<p>עבירת המין 21</p>	<p>27</p>

<p>https://doi-org.ezprimo1.idc.ac.il/10.1037/14191-000</p> <p>* עיצוני לימור וקלצקי טליה. <u>2011. תופעת הפדופיליה וחוק הגנה על הציבור מפני עברייני מין. עלי משפט.</u></p> <p>* כהן דויד ושחורי ביטון מלי. <u>2019. פורנוגרפיה פדופילית.</u> צוהר לבית הסוהר 20.</p> <p>* הרצוג אסתר ושדמי אראלה. <u>2013. בשר ודמים: זנות סחר בנשים ופורנוגרפיה בישראל.</u></p> <p>* לבנת יובל. <u>1997. אונס, שתיקה, גבר אישה - על יסוד אי ההסכמה בעבירת האונס.</u> פלילים, ו', <u>233-187.</u></p> <p>* פרדס אלון שרה, <u>2016.</u></p>	<p>הלשנה, לחץ חברתי, חשש מהמטרה וכו'.</p>		<p>הטרדה ופגיעה מינית (על גווניהם); פדופיליה ועבירות מין במשפחה; זנות ותועבה, סחר בנשים אונס כעונש ואונס במלחמה;</p>			
---	---	--	--	--	--	--

<p><u>התעללות מינית בזקנה- סוד גלוי</u>. גרנטולוגיה וגריארטריה מג(3), תשע"ז, 47-62.</p> <p>* <u>עציוני לימור</u>. 2019. <u>הסכמת קטינים בעבירות מין וניצול מיני בקרב מתבגרים</u>. נוער במשפט הפלילי, פרק 6.</p>						
<p>* <u>פלג לזר גלית וצוויקל ג'ולי</u>. 1992. <u>סיוע לנפגעות אונס</u>. חברה ורווחה יג.</p> <p>* <u>אידיסיס יעל ושחורי מלי</u>. 2008. <u>עמדות כלפי מגדר מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ותוקפים מינית</u>. חברה ורווחה כח.</p> <p>* <u>אתר משרד המשפטים וחוק איסור צריכת זנות</u></p>	<p>סרט או הרצאה של משוקמת מתעשיית המין + סיור למועדון שהוסב בתל אביב. מוצע לשלב כאן צפיה ב: https://youtu.be/OM-aCFQKsG4 חוצה ישראל עם עו"ד רוני סדובניק</p>	<p>התנהגויות "מקובלות" ולגיטימיות כבסיס לפשיעה. חשיפה לנזק ולסבל של קורבנות פשעי המין. הבנייה של ערכי כבוד לאדם- באשר הוא אדם, לחירויותיו וזכויותיו.</p>	<p>קורבנות אונס וסם האונס; קורבנות הטרדה מינית; קורבנות פדופיליה; מיתוסי אונס והקשר לפורנוגרפיה; תעשיית המין ופורנוגרפיה השפעות הפרסום והתקשורת</p>	<p>3 2 1 1 1 1</p>	<p>עבירה- קורבנות המין</p>	<p>28</p>

[https://www.gov.il/he/Departments/General/prostitution-](https://www.gov.il/he/Departments/General/prostitution-law-campaign)

[law-campaign](#)

* קמיר, אורית. 2009. זה

מטריד אותי-לחיות עם החוק

למניעת הטרדה מינית. 149-

160

* סגל זאב, פוקס קמיל ובלס

תיקי. 2011. השפעת

התקשורת על עמדות הציבור

במשפטים פליליים: משפט קצב

כמקרה בוחן. קשר 41.

* רבינוביץ מריה, 2017.

היחשפות ילדים ובני נוער

לתכנים פורנוגרפיים באינטרנט

וסוגיית סינון אתרים פוגעניים.

ממ"ד.

* להב הגר. 2009. הנאשמת,

הסיוט והתות המכני: מקרה

<p><u>מבחן של סיקור אונס בעיתונות הישראלית</u>. מגמות מו.</p>						
<p>פירוט בנפרד</p>	<p>פרשת אייל גולן – תרגיל לניתוח סוגיות של עבירה מול נורמה, קורבנות ופסאודו קורבנות, הפרסום והשפעותיו ועוד.</p>	<p>קריאה נכונה של המציאות החברתית, הכרת הסכנות האורבות לבני ובנות נוער, ויכולת שיפוט מוסרית.</p>	<p>הערכה חלופית לסוגיות: קורבנות האונס, מיתוסי האונס והשפעת התקשורת והפרסום</p>	<p>6</p>		<p>29</p>
<p>* בסטר-משולם אירית וכהן-מדינה חגית. 2013. <u>צור ישועתי</u> - <u>ניתוח רצידיביזם בקרב עברייני מין המפוקחים על ידי יחידת "צור" - סיכום חמש שנות פעילות</u>. צוהר לבית הסוהר, אדר תשעג. 119-142. * גרשוני חיה וחסידה יהודית. 2020. <u>הדוקסה הסמויה</u> <u>המעצבת את השיח החרדי במקרה עבריינות מין בחברה החרדית</u>. מחקרי משפט לב.</p>	<p>הרצאה של חוקר/ת ילדים/נוער במשטרה או של עו"ס יחידת פיקוח השייכת למוסד ענישה - יחידת צור של השבס למעקב אחר עברייני מין משוחררים – סרטון</p>	<p>חשיפה לדילמות הנוגעות לדיווח על עבירות מין, על המסע המפרך שעוברים הקורבנות בתקשורת ובחברה, הסתרה במשפחה ובקהילה</p>	<p>מאפייני שיטור במאבק בפשעי המין הסתרת העבירות מצד הקורבן- בושא ואשמה כמעכבי דיווח מניעת דיווח במשפחה ובקהילה מיומנויות שיטור לעבודה עם נפגעי עבירות מין פורנו-פדופיליה – הקושי באיסוף ראיות ואכיפה</p>	<p>5</p>	<p>אכיפה 11 משטרה</p>	<p>30</p>

<p>* הרדוף אסף. 2017. <u>קבצים מוצפנים, חוק מוצפן על מונח התועבה והרשעה בהחזקת חומר תועבה</u>. מבזקי הארות פסיקה 70 אוגוסט 2017, 5</p>						
<p>* אורטס שפיגל דרור. 2011. <u>הערכת מסוכנות לעברייני מין</u>. בדלתיים פתוחות.</p> <p>* פוגץ' דנה. 2011. <u>ביום שאחרי- גישות חדשות במערכת המשפט לניהול סיכון של פגיעה מינית – מענישה בלבד לפיקוח ומניעה</u>. הפרקליט.</p> <p>שטרסנוב אמנון. 1996. <u>העדת ילדים בבית המשפט בעבירות מין</u>. הפרקליט תשנו.</p> <p>הרדוף אסף. 2016. <u>אינוס מרחוק או רחוק מאינוס? על מחוקק אדיש על תביעה יצריתית</u></p>	<p>הוראה פרונטלית, "אונס שלישי" – סיפורה של לירון תורג'מן אונס שלישי תיארה את המלחמה שלה במערכת המשפט ובעורכת הדין נגה ויזל (במסגרת "הצינור", זמין ביוטיוב).</p> <p>הרצאה או סרט – פרוייקט שיקום של עברייני מין בכלא או בקהילה</p>	<p>הכרת הצורך בהתנהלות מותאמת לעולמם של נפגעי/ות עבירות המין, ובענישה אפקטיבית של עברייני המין - ועדכון פעילותם של גופי האכיפה והמשפט בהתאם.</p>	<p>סוגיות משפט יחודיות לעבירות מין- מרשם עברייני המין; חזרת העבריין לסביבת הנפגע; מניעת העסקה; הערכת מסוכנות לעברייני מין.</p> <p>עדויות במעגל סגור, עדויות קטינים, פרסום וסגירת הדלתיים; מעמד המשפט עבור קורבנות עבירות מין.</p>	6	אכיפה-משפט	31

<p><u>ועל דיני האונס, מטרתם וגבולותיהם. עלי משפט יג.</u> https://ssrn.com/abstract=2852780</p>						
<p>* בר אופיר דוד. 2004. שיקולי ענישה בעבירות מין חמורות. פרלשטיין גינוסר.</p> <p>* משיח ענת. 2012. <u>הבניית שיקול הדעת השיפוטי כפי שמתבטא בהחלטות להטלת צווי פיקוח על עברייני מין.</u> עבודת מ.א., בר אילן.</p> <p>* אידיסיס יעל ושחורי מלי. 2009. <u>מרכז יום לטיפול בעברייני מין בקהילה.</u> המוסד לביטוח לאומי.</p> <p>נגבי עירית. 2015. על רגולציה משפטית של מגדר ומיניות.</p>	<p>הוראה פרונטלית, עיון בממצאי דוח מבקר המדינה 201, התמודדות כושלת של המדינה עם עבירות ועברייני מין https://news.walla.co.il/item/3234532</p>	<p>הכרות עם נתוני רצידיביזם של עברייני מין ואפקטיביות המודלים לטיפול בהם.</p>	<p>מגמות ענישה ושיקולי ענישה בעבירות מין, רצידיביזם בקרב עברייני מין ניהול מסוכנות - פנולוגיה מנהלית במקום מסורתית שילוב ענישה וטיפול בעברייני מין,</p>	<p>3 1 2 3</p>	<p>ענישה 13</p>	<p>32</p>

<p>מבזקי הארות פסיקה 47. אוג' 2015, 5.</p> <p>McCartan Kieran & Kemshall Hazel. 2017.</p> <p><u>Contemporary Sex Offender Risk Management.</u></p>					
פירוט בנפרד	הסרט "המרפא הפצוע" של יוחאי רוזנברג על דן פיליפ.	דוח צפייה בסרט	<u>הערכה חלופית</u> לנושא שילוב ענישה וטיפול בעבריינות מין	4	33

* המקורות הביבליוגרפיים המודגשים בצהוב ירוכזו לחוברת (קשיחה) שתהיה זמינה לתלמידים לקריאה ולהעמקה בתכנים המרכזיים הנלמדים.

ריכוז שעות הוראה והערכה חלופית:

ש"ה להערכה חלופית	נושאי הערכה חלופית	שעות הוראה	נושא
15	סביבה, הגירה ותרבות	28	מבוא + העברייין
20	סיווג עבירות	23	העבירה
25	משטרה ומשפט	25	אכיפה
	-	15	ענישה
60	סה"כ חלופי-שרשרת ערך	90	שרשרת הערך
-	-	7	מבוא + עברייין
10	קורבנות הסייבר	18	עבירות + קורבן
-	-	10	אכיפה ומשפט
-	-	2	ענישה
10	סה"כ חלופי - סייבר	37	פשיעת סייבר
-	-	8	עברייין
10	קורבנות אונס, מיתוס ופרסום	21	עבירה+קורבנות
-	-	11	אכיפה ומשפט

10	שילוב ענישה וטיפול	13	ענישה וטיפול
20	סה"כ חלופי- עבריינות מין	53	עבריינות מין
סה"כ 90 ש"ע הערכה חלופית		סה"כ 180 שעות הוראה	

מטלה 1: סיור ברובע המהגרים בת"א

הגדרת מטרות	תיאור הפעילות
מטרות בתחום התוכן (מימד הכרתי)	פגישה באופן בלתי אמצעי עם סביבת חיי מהגרים ותרבותם כבסיס אפשרי להתהוותה של עבריינות, כפי שנלמד בשרשרת הערך, בפרק העוסק ברקע הסביבתי כגורם להתהוות עבריון, בהגירה כפקטור ובהתנגשות תרבויות. הדגמה מוחשית של גישת שיקאגו, תיאורית החלונות השבורים ומוקדי פשיעה.
מטרות בתחום הערכים (מימד רגשי)	התלמיד ירחיב אופקיו בכל הנוגע לזר החי בתוכנו, לסיבות בגינן התגלגל לחיות ברובע המהגרים בתל אביב, למציאות חייו ולסביבה הפושעת בחייו. פיתוח מודעות ואמפתיה למציאות ברובע המהגרים, לקשיים האינהרנטיים של גורמי האכיפה לפעול בקרבם ובמשמעויות הימצאותם של מהגרים אלה (ויילדיהם) עבור החברה הישראלית.

<p>תלמידים שיבחרו להגיש את הדוח שלהם באופן יצרתי, ולא רק כתוב, יוכלו להשתמש באפליקציות ועזרים דיגיטליים לשם כך (מצגת, סרטון וכו'). הסיור ילווה בצילום של התופעות ברובע המהגרים ומאפייני הסביבה, שיצורפו לניתוח ולדוח בהמשך.</p>	<p>מטרות בתחום התקשוב (פדגוגיה דיגיטאלית)</p>
<p>השתתפות בסיור בעיניים לומדות ולא רק מטיילות סיור מודרך - לאור השאלות המוצגות בדוח פיתוח יכולת ביקורתית וחיבור בין התיאוריה למציאות</p>	<p>מטרות בתחום ההתנהגותי (ביצוע/ עבודת צוות /למידת עמיתים/חברותה)</p>
<p>פיתוח חשיבה ביקורתית, הימנעות מפעולה אוטומטית הכרת מושגים מעולמות תוכן נוספים</p>	<p>מיומנויות / אסטרטגיות בתחום החשיבה</p>
<p>חיבור התלמידים לסוגיות אקטואליות של פליטים ומהגרי העבודה בישראל פגישה עם סביבת חיי המהגרים - תנאי צפיפות, לעתים עוני ודלות – ביחס לחיי העושר שמציעה תל אביב לתושביה.</p>	<p>רלוונטיות ללומד (אקטואליה, קהילה, יציאה לשטח/ שימוש בכלי מחקר מתחום מדה"ח)</p>
<p>השתתפות בסיור, דיון בכיתה ודוח צפייה</p>	<p>תוצרים + רפלקציה פרטנית</p>

מטלה 1: דוח סיור ברובע המהגרים בת"א

1. מהי החוויה המשמעותית ביותר שלך מיום הסיור? מה בחלק הזה של הסיור דיבר אליך? הסבירו תחושותיכם. (10 נק')
2. חשבו על קבוצה מסויימת של מהגרים או פליטים החיה באזור בו התקיים הסיור. תארו בהרחבה את סיפור הרקע שהביא אותם לחיים ברובע המהגרים. ניתן להעזר במקורות מקוונים. (10)
3. מהם נתוני הפשיעה באזור בו ביקרנו? אלו תחומי פשיעה נפוצים יותר ואלו פחות? ניתן להעזר גם במקורות (5)
4. תארו 8-10 מאפיינים או תופעות בהם נתקלתם ברחובות במהלך הסיור, והסבירו את הקשר שלהם לעבריינות (מאפיינים כגון פסולת, עזובה, הופעה חיצונית של אנשים, התנהגויות יוצאות דופן וכו'). צרפו כאן את הקבצים שצילמתם במהלך הסיור להמחשה. (20)
5. מהי מידת הנוכחות של כוחות הבטחון (משטרה, מג"ב) באזור בו התקיים הסיור. האם לנוכחות זו יש משמעות או השפעה על תופעה הפשיעה? הסבירו. (10)
6. כיצד ניתן להסביר את מוצאם של תושבי רובע המהגרים כגורם סיבתי לעבריינות? הסבירו באמצעות תיאוריה שנלמדה. (15)
7. האם החיים כקבוצה ברובע המהגרים מהווה גורם לפשיעה? הסבירו כיצד. (10)
8. חפשו ברשת מידע אודות התנגדותם של תושבי תל אביב לקיומו של רובע המהגרים. הביאו מספר דוגמאות וטיעונים לביקורת שלהם, והסבירו את הקונפליקט באמצעות המושגים: תיוג, פיקוח וקבוצות עברייניות בהם עסקנו בכתה. (20)

מטלה זו משקלה – 10% מכלל הציון של המטלות החלופיות

מטלה 2: בניית קמפיין למניעת אלימות נגד נשים

הגדרת מטרות	תיאור הפעילות
מטרות בתחום התוכן (מימד הכרתי)	העמקה בסוגי העבירות הקיימות, על דרכי המיין שלהן – והתמקדות בעבירות האלימות ומשמעותן לחברה. עבירות האלימות ביחס לעבירות אחרות, בהיבטי הגורם המבצע, הנזק והקורבן, החומרה והשלכות אחרות. הצפת סוגית האלימות נגד נשים כתופעה המחייבת טיפול בכל המערכות, והפנמת שהדברים מתחילים בכל אחד מאתנו, בבית עם החברים והמשפחה.
מטרות בתחום הערכים (מימד רגשי)	פיתוח שיח ומחשבה על המשמעויות של התנהגות אלימה – לעברייין ולקורבן פיתוח מודעות למאפייני האדם האלים, זיהוי סימנים מקדימים ואחריות הדיווח פיתוח מודעות ואמפתיה לקורבנות האלימות – נשים וגם ילדים – והבנה שניתן לטפל בנושא
מטרות בתחום התקשוב (פדגוגיה דיגיטאלית)	התלמידים יתבקשו להגיש תוצר יצירתי (לא רק כתוב) לשם כך ישתמשו באפליקציות גרפיות ועזרים דיגיטליים
מטרות בתחום ההתנהגותי (ביצוע/ עבודת צוות /למידת עמיתים/חברותה)	למידה של מאפייני האדם האלים, זיהוי סימנים מקדימים ואחריות הדיווח אימוץ הגישה הביקורתית לביטויי אלימות הקטנים ביותר, הבנת משמעויות ההתעלמות מהם פיתוח יכולת ביקורתית כלפי התנהגויות אלימות של חברים או משפחה

<p>פיתוח חשיבה יצירתית, פיתוח יכולות ביטוי וקופירייטינג התנסות בכתיבה ובביטוי אומנותי של ערכים חברתיים</p>	<p>מיומנויות / אסטרטגיות בתחום החשיבה</p>
<p>חיבור התלמידים לסוגיות אקטואליות של אלימות בחברה הישראלית חידוד הפן האישי של התופעה – כל אחד יכול להיפגש עמה, וחשוב לדעת כיצד לנהוג.</p>	<p>רלוונטיות ללומד (אקטואליה, קהילה, יציאה לשטח/ שימוש בכלי מחקר מתחום מדה"ח)</p>
<p>כתיבת נייר עמדה, כרזה פרסומית או אלמנט אומנותי</p>	<p>תוצרים + רפלקציה פרטנית</p>

מטלה 2: בניית קמפיין למניעת אלימות נגד נשים – הנחיות

הכתה שלנו גויסה ע"י המשרד לבטחון פנים, משרד הבריאות ומשרד העבודה והרווחה לייצר קמפיין פרסומי למאבק בתופעת האלימות נגד נשים. הקמפיין מורכב ממספר מרכיבים, וכל מרכיב בו מותאם לקהל יעד אחר. עליכם להתחלק לקבוצות (מומלץ לבחור קבוצה שעיקר עיסוקה יביא לידי ביטוי מירבי את היכולות והנטיות הטבעיות שלכם) ולבצע את ההנחיות:

נייר עמדה	כרזה דיגיטלית	מיצג אומנותי
קהל היעד של הנייר הינו מקבלי החלטות	קהל היעד של הכרזה הינו משתמשי הרשתות החברתיות	קהל היעד משתנה – בהתאם למקום בו נציע להעמיד את המיצג
הנייר יכול חומר מדעי, נתונים מספריים, אירועים שהתפרסמו לאחרונה בתקשורת והצעות להקצאת משאבי ממשלה לטיפול בנושא.	הכרזה תכלול אלמנטים גרפיים, סלוגן קצר המעביר את המסר, והסבר רחב יותר המתאר את התופעה, את המסר, את הרעיון הפרסומי	המיצג יכול אלמנט פיזי (פסל או תלמידים), לבוש או איפור או עזרים אחרים עמם ינסו

להעביר את המסר. המיצג יכול להיות גם בסגנון "פרסומת".		
המיצג יוצג בכתה ויצולם לסרטון באופן שניתן יהיה להציגו שוב בהמשך.	הכרזה מורכבת מקובץ באורך 2 עמודים, אחד גרפי והשני טקסטואלי.	נייר העמדה יוגש באופן דיגיטלי, בקובץ שאורכו של 5-10 עמודים.

על הקבוצות לתאם מראש את המאפיינים הבאים, על מנת שלא לייצר כפילות – מהי הזווית ממנה בחרתם להציג את המסר? איזה גורם/קורבן אתם רוצים להדגיש בחלק שלכם בקמפיין? האם אתם רוצים לטשטש תפיסות שגויות? האם אתם רוצים לחדד עובדות מוכחות? כל תלמיד יעבוד במסגרת הקבוצה אליה הצטרף, ובסיום העבודה יגיש גם דוח רפלקציה אישי.

משקל המטלה: 10% מכלל הציון של המקצוע, כאשר העבודה הקבוצתית מהווה 85% מציון המטלה והדוח האישי מהווה 15% מציון המטלה.

מטלה 3: ביום הליך פלילי

הגדרת מטרות	תיאור הפעילות
מטרות בתחום התוכן (מימד הכרתי)	<p>העמקה בהליך הפלילי על שלביו השונים: מעצר, חקריה, ראיות, הבאה בפני שופט וכו' הכרות עם המשטרה, מבנה וסמכויות הארגון, אמצעים ושיטות פעולה, ועם מערכת בתי המשפט בישראל וענפיה הבנת האלמנטים המשפטיים הבסיסיים בעולם הפלילי: עקרונות המשפט הפלילי וההליך הפלילי, מנס ריאה, אקטוס ריאוס ואחריות פלילית, תסקיר מסוכנות ומבחן.</p> <p>מפגש עם פונקציות שונות בעולם האכיפה והאינטראקציה שלהן עם העבריין</p>
מטרות בתחום הערכים (מימד רגשי)	<p>חשיפה למשטרה ולשוטרים – כמי שמופקדים על הסדר הציבורי ועל שלום האזרחים הבנת המורכבות האינהרנטית בעבודת המשטרה, הפנים שמאחורי המדים</p> <p>חשיפה למערכת המשפט העמוסה, הפנמת משמעויות משאביות למדינה והבנה מדוע טחנות הצדק טוחנות לאט</p>
מטרות בתחום התקשוב (פדגוגיה דיגיטאלית)	<p>על מנת למלא תפקיד של דמות, על התלמידים יהיה להיעזר במקורות מקוונים, כתבות וסרטונים</p> <p>הביום כולו יצולם, בחלקים שונים, ויעבור עריכה באמצעים דיגיטלים</p>
מטרות בתחום ההתנהגותי (ביצוע/ עבודת צוות /למידת עמיתים/חברותה)	<p>למידה של מאפייני האדם האלים, זיהוי סימנים מקדימים ואחריות הדיווח</p> <p>אימוץ הגישה הביקורתית לביטויי אלימות הקטנים ביותר, הבנת משמעויות ההתעלמות מהם</p> <p>פיתוח יכולת ביקורתית כלפי התנהגויות אלימות של חברים או משפחה</p>
מיומנויות / אסטרטגיות בתחום החשיבה	<p>פיתוח חשיבה יצירתית,</p> <p>התנסות בחוויית המשחק ככלי לימודי</p> <p>חשיבה ועיבוד של מורכבויות המציאות וערכים חברתיים</p>

<p>חיבור התלמידים לסוגיות אקטואליות של התנגשות בין אזרחים למשטרה הבנת מורכבויות המציאות, הכרת מושגים משפטיים הנשמעים בתקשורת חדשות לבקרים</p>	<p>רלוונטיות ללומד (אקטואליה, קהילה, יציאה לשטח/ שימוש בכלי מחקר מתחום מדה"ח)</p>
<p>השתתפות בביום הקבוצתי, הגשת דוח משתתף אישי</p>	<p>תוצרים + רפלקציה פרטנית</p>

מטלה 3: ביום הליך פלילי – הנחיות

כל תלמיד יבחר/תבחר תפקיד לסימולציה – עבריין, בת זוג, שותפו לעבירה, אמו, הקורבן, הוריה, חברתה הטובה, קורבן2, משפחתו. עורכי דין של העבריין, עיתונאים, שוטרי מעצר, חקירה, שוטר מלווה, מדובב, פרקליטים, שופט, עדים.

התלמידים יקבלו את סיפור הרקע של הסימולציה באופן משותף, וכל משתתף יקבל בנוסף גם מידע הרלוונטי רק לתפקיד שלו.

המורה ינהל את התרגיל באמצעות הכנסת מידע, עדכונים והחלטות לסימולציה באופן מדורג. על התלמידים, בסיוע וליווי של המורה, לביים את הסימולציה בהתאם להנחיות המורה: מהשלב בו העבריין נעצר ועד להגעתו לבית המשפט.

על התלמידים להכיר וללמוד את סיפור המעשה, את התהליך הפורמלי המתקיים במערכת האכיפה, את זכויותיה וחובותיה של הדמות אותה בחרו, ולהגיב בהתאם להנחיות ולאירועים שיקרו בתרגיל.

כל תלמיד ימלא דוח המתייחס לתפקיד אותו מילא בסימולציה – יספר את השתלשלות האירועים מנקודת מבט של הדמות שלו, את כל הפונקציות הפורמליות שפגש במהלך התרגיל; יתאר את עמדותיו ותחושותיו ביחס לאירועים שעלו בסימולציה, לשלבים בהם הרגיש בטוח ולפערים שחש.

משקל המטלה: 15% מכלל הציון של המקצוע, כאשר העבודה הקבוצתית מהווה 80% מציון המטלה והדוח האישי (רפלקציה) מהווה 20% מציון המטלה. השתתפות פעילה בסימולציה (30%), הכרות ושליטה בזכויותיה וחובותיה של הדמות (50%).

מטלה 4: צפייה בסרט The social Dilema

הגדרת מטרות	תיאור הפעילות
מטרות בתחום התוכן (מימד הכרתי)	הפנמת הנזק הפוטנציאלי לכל אדם מהתנהגות פסולה באמצעות הסייבר, לרבות הסכנות מעלייתה של המדיה החברתית. חשיפה לסוגים שונים של קורבנות ברשת, וחיידוד סוגיות של נורמות מול עבירות פליליות בעולם הסייבר. מודעות להשפעות השליליות של הרשתות ולהשלכות על בריאות הנפש, גם כבסיס לעבריינות.
מטרות בתחום הערכים (מימד רגשי)	פיתוח ביקורת בקרב התלמידים כלפי הרשתות החברתיות המהווים חלק מרכזי מפעילותם היומיומית, והעלאת המודעות שלהם ביחס לאופן שבו מנצלות הרשתות את המשתמשים באופן סמוי למטרות רווח, באמצעות כריית מידע, שימוש בפוליטיקה, הפצת מידע כוזב ואף טיפוח ההתמכרות בעיקר בקרב בני נוער.
מטרות בתחום התקשוב (פדגוגיה דיגיטאלית)	פיתוח שימוש מושכל ברשתות החברתיות חשיבות הפרטיות בעולם הסייבר הכרת אזורי הסכנה באפליקציות יומיומיות
מטרות בתחום ההתנהגותי (ביצוע/ עבודת צוות /למידת עמיתים/חברותה)	צפייה בסרט ככלי לימודי צפייה והקשבה מודרכת- לאור השאלות המלוות את הצפייה פיתוח יכולות דיון קבוצתי והצפת דילמות
מיומנויות / אסטרטגיות בתחום החשיבה	פיתוח חשיבה ביקורתית, הימנעות מפעולה אוטומטית הכרת מושגים מעולמות תוכן נוספים

<p>יצירת קשר ישיר בין חיי היומיום של התלמידים ועולמם האישי לחומר הנלמד, מענה על שאלות העוסקות בנושאים הרלוונטיים לחייו ולעולמם של הסובבים אותו.</p>	<p>רלוונטיות ללומד (אקטואליה, קהילה, יציאה לשטח/ שימוש בכלי מחקר מתחום מדה"ח)</p>
<p>דיון בכיתה ודוח צפייה</p>	<p>תוצרים + רפלקציה פרטנית</p>

מטלה 4: דוח צפייה בסרט The Social Dilema

1. מהו הרעיון המרכזי שהסרט עוסק בו? (5)
2. האם הסרט מצביע על מעשה עבירה? אם כן מיהו העבריין ומי הם הקורבנות? (5 נק')
3. מהי הפגיעה או הנזק שחווים הקורבנות? (10 נק')
4. מהי הפעולה הסמויה ומהי הפעולה הגלויה המייצרת את הנזק לקורבנות? (10 נק')
5. האם מדובר בעבירות פליליות? נמק את תשובתך. (15 נק')
6. חשוב על שני סוגי עבירות עליהם למדנו מעולם סייבר:
א. מלא את הטבלה בהתאם: (25 נק')

התופעה	העבריין	הקורבן	הנזק
מהסרט			

				מהחומר הנלמד
				מהחומר הנלמד

ב. הסבר את התופעות שציינת בטבלה ע"י תיאוריה אותה למדת בכתה. (20)

7. חשוב על אירוע שחווית בעצמך, או שאירע למישהו קרוב, הנוגע לנושא קורבנות הסייבר (תרגיל עוקץ, הונאה, גניבת מידע, בריונות, עבירת מין בסייבר וכו'). תאר את החוויה אותה חש הקורבן בסיטואציה, והסבר כיצד היית ממליץ לאותו קורבן לפעול במקרה כזה. האם ניתן להימנע ממצבים דומים? (15)

מטלה זו משקלה – 5% מכלל הציון של המקצוע

מטלה 5: ניתוח אירוע - פרשת משחקי חברה

תיאור הפעילות	הגדרת מטרות
סוגיות של עבירה מול נורמה, התנהגויות "המקובלות" ולגיטימיות כבסיס לפשיעה. מיקוד בקורבנות האונס וסם האונס, אי ההסכמה, קטינים ובגירים בהקשרי המין; מיתוסי אונס והקשר לפורנוגרפיה, השפעות הפרסום והתקשורת, דילמות של דיווח על עבירות מין, שותפות סוד בקרב חברים בנוגע לפעילות מינית שאינה חוקית	מטרות בתחום התוכן (מימד הכרתי)
זיהוי התנהגויות נורמטיביות כבסיס לפשיעה, חשיפה לנזק ולסבל של קורבנות פשעי המין הבנייה של ערכי כבוד לאדם, לחירויותיו וזכויותיו (על גופו ורצונו) פיתוח שיח ומחשבה על מין בריא בגיל הנכון בנסיבות מתאימות	מטרות בתחום הערכים (מימד רגשי)
על מנת להגיש את דוח התרגיל, על התלמידים יהיה להיעזר במקורות מקוונים, כתבות וסרטונים	מטרות בתחום התקשוב (פדגוגיה דיגיטאלית)
קריאה נכונה של המציאות החברתית, זיהוי הסכנות האורבות לבני ובנות נוער, פיתוח יכולת שיפוט מוסרית וביקורתית כלפי התנהגויות בעיתיות מבחינה מינית	מטרות בתחום ההתנהגותי (ביצוע/ עבודת צוות /למידת עמיתים/חברותה)

פיתוח חשיבה יצירתית – אני בנעלי האחר, פיתוח הגמישות המחשבתית	מיומנויות / אסטרטגיות בתחום החשיבה
חיבור התלמידים לסוגיות אקטואליות של אונס בחברה הישראלית העמקת הביקורת כלפי התנהגויות, מילוליות ופיזיות, המכוונות לניצול מיני של האחר	רלוונטיות ללומד (אקטואליה, קהילה, יציאה לשטח/ שימוש בכלי מחקר מתחום מדה"ח)
דוח תרגיל	תוצרים + רפלקציה פרטנית

מטלה 5: ניתוח פרשת משחקי חברה – הנחיות

בתרגיל זה נעסוק בניתוח פרשת משחקי חברה" (הידועה בשם פרשת אייל גולן), על שלל היבטיה והדמויות המעורבות בה. בשלב ראשון, נצפה במספר כתבות מתכניות אקטואליה ונשוחח על החומר הידוע והגלוי במטרה להכיר לעומק את הפרשה. בשלב שני, עליכם לבחור דמות אחת מתוך שלל הדמויות המעורבות בפרשה ולנתח את האירוע מהעיניים שלה: הילדות המתלוננות והילדות שלא התלוננו, הזמר הנאשם, משפחתו, אביו, מנהלו המקצועי, חבריו לפמלייה ועוד. לבסוף, עליכם למלא את דוח התרגיל בהתאם לדמות שבחרתם (למידע נוסף, עליכם יהיה לחפש אותו במקורות מידע מקוונים):

1. הציגו את הדמות ואת חלקה בפרשה, תארו את השתלשלות הפרשה מתחילתה ועד סופה ביחס לדמות זו, התייחסו בתיאור למונחים: אונס, אינוס, קטינה, ניצול, לגיטימי/מקובל, מפורסם, עבירה פלילית. מהי תחושתכם ביחס לדמות, האם אתם מזדהים אתה? הסבירו ונמקו. (25)

2. "הבנות הגיעו לשם ביוזמתן וחזרו להפגש עם גולן ואנשיו מרצונן" - הסבירו את הטיעון והעיקרון המובע במשפט, מהי משמעותו, האם התרחשה עבירה פלילית באירוע על פי טיעון זה? תארו את החוויה מעיניהן של הקורבנות בפרשה (15).
3. הסבירו מהם מיתוסי האונס וכיצד באים לידי ביטוי ב"משחקי חברה"? האם הדמות שבחרתם להתמקד בה מתנהגת או אוחזת במיתוס כזה? (10)
4. בסופה של הפרשייה נטען בתקשורת כי דובר בדיווח שקרי של הקורבנות, אולם העיסוק האינטנסיבי של התקשורת בנאשם כבר 'חרץ את דינו', הביא לפגיעה בפרנסתו והזיק למשפחתו ולילדיו. תארו את חלקו של הפרסום ואת תפקידה של התקשורת בפרשייה, עבור הדמות שבחרתם. (15)
5. "היא אומרת שהיא בת 17, אני צריך לבקש לראות תעודת זהות?" הסבירו את סוגית הגיל בכל הנוגע ליחסי מין בעיני החוק. (10)
6. דמיינו את עצמכם יושבים בבר ורואים מישהו מוהל סם אונס במשקה של אישה שאינכם מכירים. הסבירו את הסיטואציה תוך התייחסות למונחים: עבירה פלילית, הרתעה, פחד, הלשנה, לחץ חברתי, חשש מהמשטרה, השפלה, תמימות, אשמה. (25)

מטלה זו משקלה – 5% מכלל הציון של המקצוע

מטלה 6: צפייה בסרט "המרפא הפצוע"

הגדרת מטרות	תיאור הפעילות
מטרות בתחום התוכן (מימד הכרתי)	תפיסות ענישה ושיקולי ענישה בעבירות מין, הכרות עם העומד מאחורי הרצידיביזם של עברייני מין, על הדחפים שלהם ועל היקפי התופעה באוכלוסיה. דיון על אפקטיביות המודלים לענישה והצורך בשילוב הטיפול בהם על מנת להעלות את מידת האפקטיביות. השפעות והבניות בשיקול הדעת השיפוטי בעברייני מין. הכרת מודל הטיפול של המרפא הפצוע, והצפת סוגיות של עבריינות מין בתקופת השואה.
מטרות בתחום הערכים (מימד רגשי)	פיתוח מודעות בקרב התלמידים כלפי הקושי המובנה בענישת עברייני מין והאפקטיביות של הענישה. חידוד הצורך בטיפול בעבריינים אלה לצד הענשתם, במטרה לשבור את מעגל הרצידיביזם ולהגן על קורבנות עתידיים. חיזוק אלמנט החמלה במסגרת הבנת היקפי התופעה ומבצעה.
מטרות בתחום התקשוב (פדגוגיה דיגיטאלית)	היצירה הקולנועית כאלמנט לשיקוף תופעות חברתיות ומציאות יומיומית.
מטרות בתחום ההתנהגותי (ביצוע/ עבודת צוות /למידת עמיתים/חברותה)	צפייה בסרט ככלי לימודי צפייה והקשבה מודרכת- לאור השאלות המלוות את הצפייה פיתוח יכולות דיון קבוצתי והצפת דילמות
מיומנויות / אסטרטגיות בתחום החשיבה	פיתוח חשיבה ביקורתית כלפי מודלים של ענישה מסורתיים, הימנעות משיפוט אוטומטי וחשיבה מחוץ לקופסא הכרת מושגים מעולמות תוכן נוספים

<p>הצפייה בסרט חושפת את התלמידים לפנים נוספות של ניצולי השואה כקורבנות מין, ומחזקת את הקשר לבני הדור הזה, שהתלמידים הם צאצאיו בהרבה מקרים, ובכך יצירת קשר ישיר בין חיי היומיום של התלמידים ועולמם האישי לחומר הנלמד.</p>	<p>רלוונטיות ללומד (אקטואליה, קהילה, יציאה לשטח/ שימוש בכלי מחקר מתחום מדה"ח)</p>
<p>דיון בכתה ודוח צפייה.</p>	<p>תוצרים + רפלקציה פרטנית</p>

מטלה 6: דוח צפייה בסרט "המרפא הפצוע"

1. מהו המסר המרכזי של הסרט? מה בסרט הביע את המסר הזה באופן הכי משמעותי? מהי תחושתך כלפי המסר? (10)
2. תאר/י את תחושותיך כלפי דן? האם עובדת היותו קורבן בעצמו משנה את תחושתך? הסבר עמדתך בהרחבה (10)
3. מה גורם להתנהגותם של עברייני המין עפ"י דן פיליפ? האם הסבר זה תקף לכל סוגי עברייני המין? הסבר/י בעזרת תיאוריות נוספות שנלמדו בכתה. (25)
4. מהו מעמדו של עבריין המין בעיני עבריינים אחרים ובעיני האוכלוסיה הנורמטיבית (כפי שעולה בסרט)? הסביר/י מדוע. (10)
5. מהו מודל הענישה לעברייני המין? מהי מידת האפקטיביות שלו? (15)
6. איזה מודל ענישה היית מציע/ה להתמודדות עם עברייני המין? חשוב מהי המטרה שתוכל להשיג באמצעות מודל זה. (10)

7. מהו המודל המוצע בסרט, כיצד הוא יכול להשפיע על הרצידיביזם של עברייני המין? כיצד ישפיע על מערכות האכיפה

והענישה? כיצד ישפיע על החברה? (20)

מטלה זו משקלה – 5% מכלל הציון של המקצוע.

ריכוז שעות הוראה להערכה באמצעות בחינה

ש"ה	נושאים לבחינה	ש"ה	נושא בתכנית
12	תיאוריות ביולוגיות: פוזיטיביזם, דטרמיניזם, עבריון מלידה, סטיות כרומוזמליות; פסיכולוגיות: גיבוש הזהות, משבר ומחויבות, הזדהות והאחר המשמעותי, ליקויים במבנה האישיות, העבריון ומחלת הנפש, טראומה; סביבתיות: סוציאליזציה ושיגור הנורמות, תיוג, אנומיה ופיקוח, התחברות דיפרנציאלית, דימוי עצמי, קרקע מכינה	28	מבוא + העבריון
3	יחסיות הסטייה, התפתחות העבירה וקורבנות	23	העבירה
0	-	25	אכיפה
15	מטרות הענישה, מודלים לענישה, רצדיביזם, מוסדות כליאה, מאסר עולם, פשיעה בזמן מאסר, פתרונות אלטרנטיביים למאסר כחלק מדילמה חברתית ומשפטית, שיקום ופיקוח	15	ענישה
30	סה"כ לבחינה בשרשרת הערך	90	שרשרת הערך
7	התפתחות עולם הסייבר כאמצעי וכמטרה, התפתחות טכנולוגית ופער מול התפתחות החקיקה, מ'בני טובים' ועד 'פשע מאורגן' מפצחנים ועד גורמים מדינתיים	7	מבוא +עבריון
8	עבירות בסייבר: אלימות, מין ותועבה, גניבה, הונאה והימורים, טרור	18	עבירות + קורבן
10	סוגיות בהפללה במרחב הקיברנטי, בטחון המדינה, כלי ריגול וזכויות האדם, רגולציה חסימת אתרים ופרטיות	10	אכיפה ומשפט
2	שיקולי הענישה בעבירות מחשב, והאפשרות לענישה ייחודית	2	ענישה
27	סה"כ לבחינה בפשיעת הסייבר	37	פשיעת סייבר
8	הסברים ביולוגיים, פסיכולוגיים ואחרים להיווצרות עברייני המין, סיווג עברייני המין, זהות מינית/מגדרית ועבריינות, עברייניות המין, מין במקום העבודה	8	עבריון
11	פאראפוליות, עבירות: אינוס, בעילה, מעשה מגונה, הטרדה ופגיעה מינית (על גווניהם); פדופיליה ועבירות מין במשפחה; זנות ותועבה, סחר בנשים, אונס כעונש ואונס במלחמה; תעשיית המין ופורנוגרפיה	21	עבירה+קורבנות

11	סוגיות שיטור ומשפט יחודיות במאבק בפשעי המין מעכבי דיווח: בושה, אשמה, משפחה וקהילה, פורנו-פדופיליה; מרשם עברייני המין; חזרה לסביבת הנפגע; מניעת העסקה; הערכת מסוכנות, עדות ודלתיים סגורות	11	אכיפה ומשפט
3	מגמות ושיקולי ענישה, פנולוגיה מנהלית	13	ענישה וטיפול
33	סה"כ לבחינה בעבריינות מין	53	עבריינות מין
90	סה"כ ש"ה לבחינה	180	סה"כ ש"ה

הערכה באמצעות בחינה

1. **היקף התכנים** - בטבלה שלעיל מפורטים התכנים ושעות ההוראה שיכללו בבחינת הבגרות הכתובה, סה"כ 90 שעות הוראה (מחצית משעות ההוראה בתכנית הלימוד).
2. **אופי הבחינה** - הגישה החינוכית של תיכון חדרה בית אליעזר, כפי שניכר בתכנית הלימודים הייחודית הזו לכל אורכה, היא חדשנות ועדכניות תוך שמירה על סטנדרטים של איכות והעמקה בחומר הנלמד. בעידן המרשתת, החומר והמידע הם אינסופיים וזמינים ונגישים בלחיצת כפתור לכל דורש, ומציאות זו ממקדת את תפקידו של בית הספר פחות בהנגשת החומר ויותר בעולמות הניתוח והיישום, בהוראת הכלים והשיטות כמו גם פיתוח חשיבה ביקורתית ויצירתית. לפיכך, ובהמשך לשינויים שכבר מתרחשים במשרד החינוך בנושא, אנו מציעים להטמיע תפישה זו גם בחלק העוסק בבחינת הבגרות המסכמת את התכנית בקרימינולוגיה, ולקיים את הבחינה עם חומר פתוח. בראייתנו, שיטת בחינה זו מורידה מהתלמידים עומס ולחץ רב, המשפיעים לרעה על יכולתם להביא לידי ביטוי את היקף ועומק ידיעותיהם בנושא הנלמד, ומכוונת אותם לחשיבה יישומית ולניתוח של החומר באופן עצמאי, בהתאם לתכנים שנלמדו בתכנית. בד בבד, היא מאפשרת לבית הספר לבצע מדידה משולבת של היקף הלמידה ושל איכות ההטמעה של התלמידים בתכנית זו - הן באמצעות בחינה מסכמת והן ע"י מטלות ההערכה החלופית.
3. **שאלה לדוגמא** - להלן דוגמא לשאלת ניתוח אירוע לבחינת הבגרות עם חומר פתוח:
"בשנים האחרונות, תופעות האלימות והפשיעה בחברה הערבית גדלות למימדי ענק ומאיימות על שגרת חייהם של האזרחים הערבים בישראל. בסקר שבוצע על-ידי יוזמות אברהם ומוסד שמואל נאמן בטכניון בסוף שנת 2019 נמצא כי 60.5% מהאזרחים הערבים חשים היעדר ביטחון אישי ביישוב מגוריהם. זאת,

בהשוואה ל- 12.8% מהנשאלים בחברה היהודית. ביחס לעבירות רכוש בשנת 2019, 65.6% מהאזרחים הערבים ציינו כי הם חוששים או חוששים מאוד כי הם או מי מבני משפחתם ייפגעו מעבירות רכוש ו- 52% ציינו כי הם חוששים מתופעת דמי החסות. עבור שתי התופעות הללו חלה עליה בשיעור המודאגים בהשוואה לשנת 2018". (מתוך נייר עמדה שהוגש לוועדה המיוחדת למיגור הפשיעה בחברה הערבית, בראשות חבר הכנסת מנסור עבאס בנושא: המאבק בפשיעה המאורגנת, בעבירות הכלכליות ובשוק האפור בחברה הערבית. 27 באוקטובר 2020).

א. הסבירו את הממצאים שעלו מהסקר ביחס לפשיעה בחברה הערבית באמצעות שתי תיאוריות סביבתיות/חברתיות.

ב. חשבו על מודל אחר מתחום התיאוריות הפסיכולוגיות, והסבירו באמצעותו את המציאות המתוארת לעיל.

ג. מהי תופעת דמי החסות? הסבירו כיצד לדעתכם הפכה התופעה לחלק מרכזי מהמציאות בחברה הערבית? כיצד התופעה מזינה את מעגל הפשיעה?
